Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr. 22.
Scrisori nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena *Rudolfŭ Mosse*, *Haasenstein & Vogler (Otto Maas)*, *Heinrich Schalek*, *Alois Herndl*, *M. Dukes*, *A. Oppelik*, *J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger*, *Anton Mezei*, *Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţulŭ inserţiunilorŭ; o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifŭ şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seria 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔRŬ DE DUMINECĂ)

„Gazeta“ ese în fiecare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 203.—Anulŭ LII. Braşovŭ, Duminecă 10 (22) Septemvre 1889.

Braşovŭ, 7 Septemvre v.

După ce a lipsitŭ mai multă vreme, căutându-şĭ de sănătate la băile de mare din străinătate, ministrulŭ preşedinte Tisza éră-şĭ s'a reîntorsŭ în ţéră şi îndată a alergatŭ la conventulŭ bisericei calvine în Leva.

Negreşitŭ, că din atingerea cu coreligionarii sĕĭ calvinĭ, d-lŭ Tisza a voitŭ sĕ-şĭ ia nou curagiu pentru luptele grele, ce'lŭ mai aşteptă de aci încolo.

Şi într'adevĕrŭ nu e lucru puţinŭ ce'lŭ aşteptă şi ce se aşteptă aḑĭ dela căpetenia guvernului unguresců. Amărăciunea poporaţiunei statului cresce vĕḑêndŭ cu ochii. Totŭ mai multŭ se dau pe faţă pĕcătoşiile guvernului şi relele administraţiunei sale de până acuma. Speranţele într'o îmbunătăţire a stării financiare nu s'au împlinitŭ. Numai pierderĭ şi deficite se vestescŭ din tóte părţile şi la grelele sarcinĭ se mai adauge acum şi o recoltă rea. Pare că ar fi lucru făcutŭ, că nimicŭ, pe ce pune odată mâna guvernulŭ Tisza, nu vrea sĕ prospereze şi sĕ aducă róde bune.

In asemenĭ împrejurărĭ e lucru firescŭ, că toţĭ se întrébă: ce va mai face, ce va mai întreprinde acum d-lŭ Tisza ca sĕ potolescă nemulţămirea generală, ce cresce şi se umflă ca unŭ povoiu din óră în óră, din minutŭ în minutŭ?

Şi nu numai noi cei desmoşteniţĭ, pentru carĭ nimenĭ nu se mai îngrijesce aḑĭ la stăpânire, nu numai naţionalităţile nemaghiare, ale cărorŭ drepturĭ suntŭ aḑĭ luate în rîsŭ de către şoviniştii dela putere, se plângŭ în contra stărilorŭ de lucrurĭ create de guvernulŭ Tisza, ci şi poporulŭ maghiarŭ însuşĭ, care totdéuna s'a bucuratŭ de protiă şi de privilegiu şi n'a fostŭ nicĭodată tractatŭ cu ură şi dispreţŭ ca Nemaghiarii.

Par'că Tisza ar avé presĕmţulŭ, că lucrurile s'au îngroşatŭ fórte tare, căcĭ la banchetulŭ din Leva a ḑisŭ, că unŭ bărbatŭ publicŭ trebue sĕ aibă curagiulŭ de a păşi în contra defăimărilorŭ.

Ministrulŭ-preşedinte pretinde dér, că este defăimatŭ şi promite că va da pieptŭ cu defăimătorii lui.

Ce ciudăţeniă a sorţii! Unŭ ministru, care se credea „atot-puternicŭ“ şi în îngâmfarea lui îşĭ croise unŭ sistemŭ completŭ politicŭ de suspiţiunare şi defăimare, numai ca sĕ pótă lovi cu atâtŭ mai bine în limba şi naţionalitatea Românilorŭ, Slovacilorŭ, Sêrbilorŭ ş. a., despre care crede că stă în calea fericirei sale şi a statului, acestŭ ministru se plânge acum că este elŭ însuşĭ defăimatŭ!

Décă Românii, Slovacii, Sêrbii acusă pe d-lŭ Tisza, că le-a călcatŭ drepturile, că-i prigonesce şi că i-a scosŭ aşa ḑicêndŭ cu totulŭ din cadrulŭ constituţiei, timbrândŭ nisuinţele lorŭ drepte şi sfinte ca nisce nisuinţe „duşmane statului“ — îlŭ defaimă.

Décă oposiţiunea ungurescă îi aruncă în faţă destrăbălarea administraţiei, corupţiunea ce a lăţit'o sistemul sĕu pretutindenĭ, volniciile nesferşite ale ómenilorŭ sĕĭ şi risipa lorŭ cu banii statului — îlŭ defaimă.

Décă în fine poporaţiunea ţĕră deosebire îlŭ acusă, că, de când a venitŭ la putere, n'a făcutŭ decâtŭ a urca dările necurmatŭ şi a aduce pe bieţii ţĕranĭ, talpa ţĕrii, la sapă de lemnŭ, ér pe cei din clasele proprietarilorŭ, industriaşilorŭ şi comercianţilorŭ ai păgubi mereu — îlŭ defaimă.

Ḑĕu în faţa acestorŭ felŭ de defăimărĭ are d-lŭ Tisza lipsă de mare, fórte mare curagiu ca sĕ le stea împotrivă cu peptulŭ deşchisŭ.

Tristŭ curagiu este însĕ acesta!

Insĕ d-lŭ Tisza şi-a ridicatŭ paharulŭ la banchetulŭ calvinescŭ din Leva pentru ca sĕ sosescă timpulŭ adevĕratei culturĭ şi libertăţĭ, care nu vrea sĕ scie de armele suspiţionării.

Nu cumva crede ministrulŭ-preşedinte, că elŭ însuşĭ va fi în stare sĕ aducă aceste timpurĭ fără îndoiélă de toţĭ dorite? Mare curagiu mai are şi multŭ se mai încrede în puterile sale primulŭ ministru unguresců!

Dér décă ar avé câtŭ de puţină pĕtrundere, d-lŭ Tisza ar trebui sĕ recunóscă, că prima condiţiune, ca sĕ sosescă timpulŭ acela alŭ adevĕratei libertăţĭ, când suspiţionările şi defaimările cele reutăcióse nu vorŭ mai avé nicĭ-o trecere, este căderea sistemului de guvernare, care s'a ridicatŭ şi se susţine numai prin suspiţiunărĭ şi defăimărĭ.

Şi căḑêndŭ sistemulŭ, alŭ căruia tată este d-lŭ Tisza, nu scimŭ ḑĕu, cum va mai puté rĕmâné Tisza.

Speranţele lui Tisza, că cabinetulŭ reconstruitŭ va face totulŭ cu reforma lui de administraţiă, suntŭ totŭ aşa de deşerte, ca şi speranţele lui, că-i va succede a maghiarisa statulŭ.

Ca sĕ viă împĕrăţia culturei şi a libertăţii adevĕrate n'avemŭ lipsă de reorganisarea şi centralisarea sistemului de maghiarisare, ci avemŭ lipsă înainte de tóte de ómenĭ cinstiţĭ şi înţelepţĭ, carĭ sĕ sêmţă în adevĕrŭ cu popórele, sĕ le înţeleagă şi sĕ le conducă pe cărărĭ bune şi roditóre.

Ca sĕ se pótă sĕvêrşi acestŭ lucru şi guvernulŭ sĕ se pótă încunjura cu bărbaţĭ, carĭ sĕ voiéscă binele popórelorŭ şi sĕ stăruiéscă sincerŭ pentru mulţumirea şi fericirea lorŭ, trebuesce cu totulŭ altceva, trebuiesce mai ântâiu de tóte ca cei dela guvernŭ sĕ aibă adevĕratulŭ sêmţŭ de dreptate şi de libertate.

Nefericită va fi şi va rĕmâné orĭ-ce încercare de a lecui relele esistente, până ce nu se va smulge rădăcina lorŭ, care este pofta nesăţiósă de maghiarisare şi până ce nu se va întroduce unŭ regimŭ, care sĕ mĕsure cu mĕsură egală tuturorŭ popórelorŭ, respectândŭ cu sfinţeniă cultura şi libertatea lorŭ naţională!

Revista politică.

Din năuntru. Sesiunea viitóre a dietei ungurescĭ va fi unŭ din cele mai de interesŭ. Guvernulŭ va avé grea luptă cu oposiţiunea. Pe când foile guvernului caută sĕ îmbete lumea cu apă rece, că *bugetulŭ* e echilibratŭ, că finanţele mergŭ spre bine, oposiţia va căuta sĕ dovedéscă, că cifrele bugetului sunt false, că cu darea pe spirtŭ guvernulŭ a făcutŭ fiasco îndoitŭ, avêndŭ deoparte mai puţine veniturĭ, de altă parte împuţinêndu-se producţiunea spirtului.

Afacerea Kokan de sigurŭ va ridica furtunĭ în dietă. Acestŭ fostŭ funcţionarŭ mare în ministerulŭ de comerţŭ, care a defraudatŭ sume marĭ de banĭ, a declaratŭ în ḑilele acestea înaintea tribunalului, că nu numai elŭ a luatŭ banĭ din cassele ce le administra, ci şi alţĭ funcţionarĭ, căcĭ mai era o cheiă, pe care altulŭ o ţinea. A mai spusŭ, că fostulŭ ministru de comerţ Szechenyi a împrumutat 10,000 fl. spre scopurĭ electorale, că atâtŭ ministrulŭ, câtŭ şi secretarulŭ de

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Stânge foculŭ până ce nu ia flacără.

de contele *Leo Tolstoi.*

In satŭ trăia ţĕranulŭ Ivanŭ Scerbacov şi îi mergea bine. Elŭ era încă în tóte puterile, era omulŭ celŭ mai sîrguinciosŭ în totŭ satulŭ şi avea trei fii, carĭ îi ajutau; celŭ mai mare era însuratŭ, celŭ de mijlocŭ abia devenise flăcău, şi şi celŭ de alŭ treilea era destulŭ de mare, ca sĕ scie umbla cu caii şi cu plugulŭ. Nevasta lui Ivan era o femeiă cu minte şi económă, liniştită şi muncitóre era nora lui. Gurĭ, carĭ numai sĕ mânce dér sĕ nu lucreze, nu se aflau la casă, afară de tatălŭ sĕu bĕtrânŭ — acesta zăcea bolnavŭ de asthmă pe cuptorŭ acum deja alŭ şéptelea anŭ. Ivan avea totŭ ce-i trebuia în deajunsŭ — trei cai şi unŭ mânzŭ, o vacă c'unŭ viţelŭ, cincĭ-spre-ḑece oi. Femeile coseau pentru bărbaţĭ şi lucrau la câmpŭ, bărbaţii îşĭ îndeplineau munca lorŭ ţĕrănéscă. După ce strângeau noulŭ grâu de pe câmpŭ, mai aveau încă din celŭ vechiu prea destulŭ. Cu ovĕsulŭ îşĭ plăteau dările şi 'şĭ procurau cele de lipsă. Ivan n'avea decâtŭ sĕ trăiéscă cu copii séi. Dér lipită de curtea lui trăia vecinulŭ Gavrilă şchiopulŭ, fiulŭ lui Gardei Ivanov. Intre ei isbucnì duşmăniă.

Până când a trăitŭ bătrênulŭ Gardei şi în curtea vecină poruncea tatălŭ lui Ivanŭ, ţĕranii trăiau ca nisce bunĭ vecinĭ. De aveau trebuinţă femeile de o sîtă orĭ de o doniţă, de le trebuia bărbaţilorŭ o scândură orĭ o rótă, trimeteau unulŭ la altulŭ şi' şĭ ajutau. De se rĕtăcea viţelulŭ vecinului în aria de treieratŭ — îlŭ goneau de acolo şi ḑiceau numai: grijiţĭ de viţelŭ, căcĭ la noi încă nu s'a isprăvitŭ cu trieratulŭ. Ferit'a Dumneḑeu, ca sĕ fi ascunsŭ ceva unulŭ de altulŭ, ca sĕ fi închisŭ aria de trieratŭ orĭ şura, orĭ sĕ fi mersŭ chiar la judecătoriă cu vre-o pîră — aşa ceva nu obicinuiau a face.

Aşa trăiau ei pe vremea celorŭ doi bătrênĭ. Altfelŭ fù însĕ, când tinerii ajunseră a stăpânì curţile.

C'unŭ lucru de nimicŭ se 'ncepù.

Nora lui Ivanŭ aduna ouĕ pentru Pascĭ, şi'şĭ lua în fiecare ḑi unŭ ou próspĕtŭ ouatŭ din coşulŭ dela telégă în şură. Probabilŭ că copii au spăriatŭ găina, ea a sburatŭ peste gardŭ la vecinulŭ şi a ouatŭ în curtea lui. Tênĕra femeiă aude găina cotcodăcindŭ şi 'şĭ gândesce: acum nu e timpŭ, trebue sĕ dereticŭ în casă pentru sĕrbătorĭ; mai târḑiu mĕ voiu duce sĕ iau oulŭ. Séra merge în şură — nicĭ unŭ ou însă nu găsesce în coşulŭ telegii. Ea întrébă pe sócră-sa, pe cumnatu-sĕu, décă nu l'au luatŭ ei. Nu, spunŭ ei, noi nu amŭ luatŭ oulŭ. Dér Tarasca, cumnatulŭ celŭ mai tînĕrŭ ḑice:

„Găina ta a ouatŭ în curtea vecinului, acolo a cotcodăcitŭ, de acolo a sburatŭ îndĕrătŭ.“

Tînĕra femeiă se uită la găina ei; acésta şéde pe o rudă lângă cocoşŭ, ochii ei începŭ a se 'nchide, ea stă sĕ adórmă. Bucurosŭ ar fi întrebatŭ găina că unde a ouatŭ — dér găina nu póte rĕspunde. Şi tînĕra femeiă se duse la vecinĭ.

Bĕtrâna tocmai îi ese înainte.

„Ce vreai tu, nevastă?“

„Găina mea, bunico, a sburatŭ aḑĭ la voi — n'a ouatŭ undeva vr'unŭ ou?“

„Nicĭ c'am vĕḑut'o cu ochii. Cu ajutorulŭ lui Dumneḑeu ale nóstre ouă deja de multŭ; ouĕle nóstre le-amŭ adunatŭ, străine nu ne trebuescŭ. Noi, draga mea, nu mergemŭ în curţĭ străine sĕ adunămŭ ouĕ!“

Cuvintele acestea mâhniră pe tênĕra femeiă; ea spuse o vorbă de prisosŭ, vecina îi rĕspunse la ea cu douĕ vorbe de prisosŭ — şi acum se începù cérta. Nevasta lui Ioanŭ, care căra apă, trecù pe lângă ele, şi ea se amestecà în cértă; nevasta lui Gavrilă venì şi ea totŭ de-a fuga, ocărî pe vecina, pomenì de ceea ce a fost şi adause ceea ce n'a fostŭ. Era o larmă ce te asurḑia! Toţĭ strigau, îi lua gura pe dinainte şi rostiau grele cuvinte. Tu eştĭ aşa şi aşa..... tu eştĭ o hóţă..... o destrăbălată..... tu 'ţĭ omorĭ bărbatulŭ cu veninŭ. — Şi tu eştĭ o cerşitóre..... a-i găuritŭ sîta mea..... până şi cobiliţa nóstră o ai, dă-o încóce.

Îi apucă cobiliţa şi varsă apa din doniţe, îşĭ rupŭ hainele de pe ele, se batŭ. Tocmai venea Gavrilă cu căruţulŭ dela câmpŭ, elŭ sărì în ajutorulŭ nevestei sale. Acum venì şi Ivanŭ cu fiiulŭ sĕu celŭ mai mare şi toţĭ se încăierară amarŭ; elŭ era unŭ omŭ tare, dădù brâncĭ celorlalţĭ, lui Gavrilă îi rupse unŭ smocŭ de pĕrŭ din barbă. Satulŭ întregŭ se adunase şi numai cu greu au pututŭ fi despărţiţĭ cei ce se băteau.

Acesta fù începutulŭ.

Gavrilă îşĭ înfăşurà părulŭ smulsŭ într'o hârtiă şi plecà la judecătoria comunală.

„Nu pentru aceea“, ḑise elŭ, „am

statŭ Matlekovicĭ luau din cassă avansurĭ de banĭ, că totŭ din banii acestora a împrumutatŭ la avisulŭ ministrului şi pe alţĭ funcţionarĭ, că se făceau cheltuelĭ órbe în ministeriu, aşa în anulŭ esposiţiei din Pesta s'au cheltuitŭ 80,000 fl. numai pentru birjĭ. Aceste mărturisirĭ ale defraudatorului Kokan au făcutŭ sânge rĕu între guvernamentalĭ, şi fostulŭ ministru Szechenyi cu secretarulŭ de statŭ Matlekovicĭ au publicatŭ câte o declaraţiune ḑicêndŭ, ca suntŭ neadevĕrate cele spuse de Kokan. Tribunalulŭ însĕ a amânatŭ procesulŭ, pentru ca sĕ se cerceteze, décă mărturisirile lui Kokan despre defraudărĭ sĕvêrşite şi de alţĭ funcţionarĭ suntŭ adevĕrate, şi sĕ se dovedéscă, cine păstra a doua cheiă a cassei esposiţiei ungurescĭ din Pesta.

Oposiţia va face de sigurŭ interpelărĭ în dietă în acéstă afacere, care arată vĕditŭ gradulŭ de imoralitate, de risipă şi destrăbălare, în care se află administraţia sub regimulŭ tiszaistŭ.

Nicĭ nu isprăviseră ḑiarele cu afacerea Kokan, şi étă că se grăbì deputatulŭ sasŭ guvernamentalŭ *Baussnern* din cerculŭ Agnitei sĕ le dea şi elŭ temă de vorbitŭ. Nicĭ sĕ se fi vorbitŭ cu stăpânu-sĕu Tisza, ca sĕ mai dea la o parte de pe tapetŭ afacerea Kokan, şi nu s'ar fi nimeritŭ mai bine vorbirea sa dela 13 Septemvre către alegătorii sĕi saşĭ. Foile ungurescĭ ale guvernului s'au şi grăbitŭ a scrie, şi scriu încă şi aḑĭ despre ortaculŭ lui Tisza, care a găsitŭ cu cale, orĭ mai bine ḑisŭ a cutezatŭ sĕ se atingă de naţionalităţĭ într'unŭ modŭ, care trebue sĕ le indigneze. A ḑisŭ adecă deputatulŭ sasŭ, după ce s'a declaratŭ din nou pentru desvoltarea unitară naţională maghiară a statului, pentru ideia de statŭ maghiarŭ, pentru ca Saşii sĕ se supună acestei idei a maghiarisării, pentru întărirea posiţiunei maghiarismului, fiindŭ acésta şi în interesulŭ imperiului germanŭ, — a ḑisŭ, repetămŭ, *că afară de Saşĭ, celelalte naţionalităţĭ gravitézŭ în afară,* că Sasii nu trebue sĕ scótă castanele din focŭ pentru elementele duşmane statului ale celorlalte naţionalităţĭ de limbă nemaghiară, care suntŭ de ḑece şi de douĕḑecĭ de orĭ mai marĭ la numĕrŭ decâtŭ Saşii.

Puţinŭ ne pasă nouĕ, décă deputatulŭ Baussnern va îmbrăca atilă, va încălţa cisme cu pintenĭ, îşĭ va unge mustăţile cu behe şi va ḑice „isten" în locŭ de „Gott". Vorba e, că de unde 'şĭ-a luatŭ elŭ cutezanţa, ca sĕ nu ḑicemŭ altfelŭ, de a timbra naţionalităţile nemaghiare de duşmane statului, care nu e numai alŭ Maghiarilorŭ, ci alŭ nostru alŭ tuturora, statŭ poliglotŭ, ér nu maghiarŭ? De unde atâta îndrăsnélă de a ḑice, că naţinoalităţile nemaghiare — afară de Saşĭ! — gravitézŭ în afară? D-lŭ Bussnern rĕmână sluga orĭ lacehulŭ politicŭ alŭ d-lui Tisza, dér sĕ dea pace naţionalităţilorŭ nemaghiare, care vréu sĕ rĕmână ceea ce suntŭ, ér nu sĕ se facă vênḑĕtórele limbei şi naţionalităţii lorŭ.

Rĕmâne ca foile naţionale săsescĭ sĕ desaprobe purtarea d-lui Baussnern, căruia se vede că-i arde sufletulŭ de sete după vr'o decoraţiă ungurésca, ca cea care a capĕtat'o în ḑilele trecute deputatulŭ sasŭ guvernamentalŭ Fluger din Bistriţa, totŭ pentru supunerea sa ideii de statŭ maghiarŭ, purtare ce de minune a caracterisat'o cu acéstă ocasiune unŭ altŭ sasŭ toastândŭ pentru *renegaţĭ.*

Pe când regimulŭ ungurescŭ cu lacheii sĕi politicĭ bate câmpii în nebuna credinţă, că Nemaghiarii îşĭ vorŭ lăpĕda limba şi naţionalitatea ca sĕ se facă Ungurĭ, lucru ce nu se va întêmpla câtŭ va fi lumea, pe atuncĭ în Austria lucrézŭ Cehii din rĕsputerĭ la realisarea planului lorŭ, de a se încorona monarchulŭ nostru ca rege alŭ Boemiei, care sĕ aibă apoi şi ea miniştrii sĕi, cum au Ungurii. Foile ungurescĭ au ameninţat, că de se va face încoronarea ca rege alŭ Boemiei, Ungaria se va rupe de Austria, rĕmânêndŭ unită cu ea numai prin monarchŭ. Foile cehe le-au rĕspunsŭ, că cu atâtŭ mai bine va fi décă Ungurii vorŭ face acestŭ lucru, căcĭ atuncĭ celŭ puţinŭ se va îmbunătăţi în Austria starea financiară şi economică. Acestŭ rĕspunsŭ, la care nu s'au aşteptatŭ foile ungurescĭ, a făcutŭ sânge rĕu în Pesta, unde credeau că vorŭ speria pe Cehĭ cu ameninţărĭ de felulŭ celorŭ de mai susŭ. Téma celorŭ din Pesta e, că prin încoronarea boemă se va pune temeliă federalismului şi egalei îndreptăţirĭ naţionale în monarchiă şi se va da o lovitură de mórte supremaţiei de rassă dualiste.

Din afară. Foile ungurescĭ atragŭ atenţiunea guvernului asupra următórei comunicărĭ ce o face „*Odjek*", ḑiarulŭ guvernului sêrbescŭ după fóia „*Svoboda*", care apare în Nişŭ: „*Fraţilorŭ noştri de dincolo de Dunăre nu le mai e cu putinţă a rĕmâné sub guvernulŭ ungurescŭ*, şi ei caută a se colonisa pe teritorulŭ nostru. La 29 Augustŭ v. veniră cu trenulŭ 40 de bravĭ grăniţerĭ, ca sĕ vaḑă pămênturile din cerculŭ Kosanic, ce suntŭ destinate de guvernulŭ sêrbescŭ pentru colonii şi care au sĕ se'mpartă la 150 de familii. Emigranţii suntŭ ómenĭ sănĕtoşĭ, puternicĭ şi cu stare bună, carĭ potŭ chiar dela începutŭ sĕ se coloniseze cu succesŭ. Ei suntŭ din Starceva şi Omolice de lângă Panciova. Inainte cu cincĭ ḑile au emigratŭ cincĭ familii, industriaşĭ din Panciova, în cerculŭ Toplic. Din ordinulŭ ministrului de lucrărĭ publice şi construcţiunĭ, emigranţii au la disposiţiă calea ferată fără nicĭ o plată". Foile ungurescĭ strigă, că cei din Serbia uneltescŭ printre Sêrbii din Bănatŭ şi Ţéra ungurésca. Dér óre de bine fugŭ acei ómenĭ? De ce nu cere reptila „Neues Pester Journal", care strigă mai tare, ca guvernulŭ sĕ ia mĕsurĭ de a înlătura relele, ce silescŭ familii întregĭ sĕ-şĭ părăséscă căminulŭ, în care némŭ de némulŭ lorŭ s'au pomenitŭ? Trebue că grele şi amare suntŭ suferinţele, ce silesc pe ómenĭ la unŭ astfelŭ de pasŭ.

Din Parisŭ se scrie către „*Pester Correspondenz*", că în cercurile bine informate se crede seriosŭ, cumcă *alianţa defensivă între Francia şi Rusia* e deja asigurată şi aprópe de a se încheia. Asta ar fi o dungă trasă peste socotéla monarchiştilorŭ şi boulangiştilorŭ, ḑice numita fóiă, căcĭ alianţa cu Rusia, chiar în forma cea mai inofensivă, ar însemna câştigarea tuturorŭ inimilorŭ francese. Celŭ ce-i aduce Franciei acéstă alianţă, acela îi aduce împlinirea visurilorŭ sale ferbinţĭ, nu de a ataca pe Germania, ci de a se apĕra de ea şi de Italia. Cei din Berlinŭ, Viena şi Roma însĕ nu credŭ, că numai acesta ar fi scopulŭ alianţei franco-ruse.

Ce a fostŭ România pentru Bulgarĭ?

In ḑilele acestea a muritŭ la Parisŭ marele patriotŭ bulgarŭ şi preşedinte alŭ sobraniei (cameră) *Zaharia Stoianovŭ.* Pentru a arăta Românilorŭ ce omŭ a fostŭ acestŭ luptătorŭ fără pregetŭ pentru poporulŭ bulgarŭ, dér mai alesŭ ce a fostŭ România pentru poporulŭ bulgarŭ, şi negreşitŭ că pentru tóte popórele dela Balcanĭ, reproducemŭ scrisórea de mai josŭ, ce rĕposatulŭ mare patriotŭ bulgarŭ a adresat'o d-lui redactorŭ alŭ „Telegrafului Românŭ" din Bucurescĭ, Z. C. Arbure, în momente de grea cumpĕna pentru Bulgaria. Etă acea scrisóre plină de iubire pentru România:

Amicilorŭ! Nu esistă unŭ singurŭ Bulgarŭ mai multŭ séu mai puţinŭ inteligentŭ şi patriotŭ, care n'ar fi călcatŭ pămêntulŭ liberŭ alŭ României şi nu s'ar fi folositŭ de ospitalitatea frăţéscă a Românilorŭ. Intr'o epocă de o jumătate secolŭ, într'o epocă grósnică şi négră pentru noi, privirea poporului bulgarŭ a fostŭ pururea ţîntită asupra malului stângŭ alŭ Dunărei. Totŭ ce e onestŭ şi nobilŭ, totŭ ce avea vr'o iniţiativă şi fŭ coprinsŭ de ideia d'a salva patria s'a nenorocită, totŭ ce n'a pututŭ trăi şi respira în Bulgaria robită, lucra şi trăia în *sfânta Română.* 'Mĭ-aducŭ aminte precum 'şĭ-aducŭ aminte toţĭ amiciĭ mei, că cuvintele: *România, Bucurescĭ, Giurgiu, Ploiescĭ, Brăila, Galaţi* şi aşa mai departe, au fostŭ pentru noi cuvinte *sfinte* şi egale cu cuvintele din sfânta scriptură. Când vr'unulŭ din patrioţii noştri, prigonitŭ crudŭ de guvernulŭ otomanŭ, scăpa, în fine, din ghiarele străinului neîndurătorŭ, elŭ găsia refugiu într'unŭ oraşŭ alŭ României.

Da, fraţilorŭ Românĭ, pămêntulŭ vostru a fostŭ pentru noi pămêntulŭ făgăduitŭ. La începutulŭ renascerei nóstre naţionale, cele dintâi vocĭ, carĭ ne treḑiră din somnulŭ robiei, s'au auḑitŭ din România. Ţéra vóstră a fostŭ pentru noi *focarulŭ luminatŭ alŭ libertăţii*, speranţa în viaţă nouă, în progresŭ. Deşi vasalĭ puternicilorŭ Sultanĭ, Românii au înduratŭ, ba chiarŭ au patronatŭ organisarea comitetelorŭ revoluţionare, au permisŭ lui Panovsky sĕ pronunţe discursurile sale înfocate, au permisŭ lui Liuben Caraveloff tipărirea ḑiarelorŭ „Svoboda" şi „Nezavisimosti". Voi aţĭ permisŭ neastêmpĕratului Botew sĕ ne trimită „Cuvêntulŭ refugiatului bulgarŭ" şi apoi a edita „Snamea" (stindardulŭ), organe de publicitate, carĭ, dacă ar fi apărutŭ acum în Bulgaria, ar fi indignatŭ de sigurŭ elementele din care se compune tagma trădătorilorŭ patriei nóstre multŭ încercate.

Pămêntulŭ vostru a hrănitŭ pe apostolii libertăţii bulgare, pe luptătorii uriaşĭ ai independenţei nóstre, pe Levsky, Bencovsky, Hadji-Dumitru, Caragea, Colow, adică întregulŭ şirŭ alŭ martirilorŭ noştri, căḑuţĭ apoi pe câmpulŭ sfintei lupte, morţĭ în ştréngŭ şi prin temniţele turceştĭ.

Salutare dér pămêntului sfântŭ alŭ României, sĕ fiă bine cuvêntatŭ! România a fostŭ a doua patriă pentru mii de martirĭ ai noştri.

După liberarea Bulgariei, simpatia poporului românŭ a rĕmasŭ nemărginită pentru noi. La 1885, când duşmanii năvăliră sub zidurile Slivniţei şi ale Vidinului, când am fostŭ părăsiţĭ de Europa întrégă, atuncĭ numai în pieptulŭ românŭ s'a găsitŭ o inimă plină de compătimire pentru noi, numai în parlamentrlŭ românŭ s'a ridicatŭ vocea pentru causa dréptă a poporului bulgarŭ.

Am fostŭ atuncĭ în capitala României şi am vĕḑutŭ cu ochii mei, că nenorocirile nóstre au fostŭ ca şi ale vóstre şi că triumfulŭ victorielorŭ nóstre vĕ bucura, precum arŭ fi fostŭ triumfulŭ vostru.

In ḑiua nefastă de 9 Augustŭ, când de la Nordŭ se grămădéu norĭ negri asupra patriei nóstre, când libertatea bul-

---

lăsatŭ sĕ'mĭ crescă barba, ca sĕ 'mĭ-o smulgă unŭ ticălosŭ ca Wanika".

Şi novasta lui se fălea înaintea vecinilorŭ, că pe Ivanŭ l'au datŭ pe mâna judecătoriei şi va trebuì sĕ mérgă în Siberia.

Incă din prima ḑi bĕtrânulŭ de pe cuptorŭ căuta sĕ îmblânḑéscă pe ai sĕi, dér tinerii nicĭ că'lŭ ascultau. Elŭ le ḑise:

„Lucru de nimicŭ facetĭ, băieţĭ, din lucru de nimicŭ începeţĭ, scie Dumneḑeu ce istoriă. Gândiţi-vĕ, că cérta s'a iscatŭ dintr'unŭ ou. Décă copii au luatŭ unŭ ou, ei bine — Dumneḑeu cu ei. Ce lucru mare e unŭ ou! Bunulŭ Dumneḑeu dă la toţĭ. Décă a scăpatŭ o vorbă rea, fă ér lucrurile bune şi dă pildă, cum trebue sĕ se vorbéscă mai bine. Décă v'aţĭ bătutŭ — ómenii suntŭ plinĭ de pĕcatŭ — şi acésta se întêmplă câte odată. Mergeţĭ acum şi vĕ împăcaţĭ — şi apoi uitaţĭ cele ce s'au petrecutŭ. De aveţĭ însĕ ceva rĕu în gândŭ — veţĭ păţi'o voi înşi-vĕ rĕu."

Tinerii nu băgară în sémă vorbele bĕtrânului, ei îşĭ gândéu: elŭ vorbesce numai aşa, spre a bonbăni ca bĕtrânii.

„Barba nu i-am smuls'o", ḑise Ivanŭ, „elŭ singurŭ şi-a smuls'o şi fiulŭ sĕu îmĭ sfârtică cămaşa de totŭ — étă cămaşa."

Pentru cămaşă făcŭ o jalbă. Ei se pîrîră la judele de pace şi la judecătoria comunală. Pe când procesuau, se perdŭ la Gavrilă cuiulŭ dela oiştea telegei. Femeile dela Gavrilă cleveteau pe fiiulŭ lui Ivanŭ, că elŭ a furatŭ cuiulŭ. Amŭ vĕḑutŭ, ḑiceau ele, cum se furişă nóptea la telégă, şi cumĕtra a ḑisŭ, că s'a opritŭ cu căruţa la cârciumă şi a oferitŭ cârciumarului cuiulŭ spre vênḑare.

Erăşĭ se începŭ jălbile. Şi în curţĭ nu s'audŭ, ḑi de ḑi, decâtŭ înjurăturĭ şi câte odată ajunge lucrulŭ şi la încăierărĭ. Şi copii înjură, învaţă dela cei în vêrstă; décă femeile se adună la rîu, ele nu batŭ atâtŭ rufele cu maiulŭ, câtŭ mai multŭ le umblă limba — şi totŭ numai spre rĕu.

La începutŭ se cleveteau numai bărbaţii, mai târḑiu însĕ, îndată ce nu era ceva încuiatŭ, se furau în faptă; şi astfelŭ învĕţară şi pe femei şi pe copii sĕ facă aşa. Ei trăiau unii cu alţii totŭ mai rĕu. Ivanŭ Scerbacov ca şi Gavrilă şchiopulŭ se pêrau necurmatŭ în adunărĭ, la judecătoria comunală, la judele de pace, aşa că începură a fi urîţĭ la tóte judecătoriile. Aci face Gavrilă pe Ivanŭ sĕ plătéscă pedepse în banĭ orĭ îlŭ aduce în arestŭ, aci Ivanŭ pe Gavrilă. Şi cu câtŭ mai mare pagubă îşĭ facŭ, cu atâtŭ mai tare cresce furia lorŭ. Cânii când se înhaţă, cu câtŭ durézŭ mai multŭ încăierarea, cu atâtŭ devinŭ mai turbaţĭ. De lovescĭ unŭ câne dindĕrătŭ, elŭ crede că celălaltŭ îlŭ muşcă, şi se 'aţîţă şi mai tare. Aşa şi ţĕranii aceştia: ei îşĭ têrĕscŭ jalbele înaintea judecătoriei, aci este pedepsitŭ unulŭ, aci celălaltŭ, orĭ se bagă unulŭ pe altulŭ în arestŭ — şi pentru tóte acestea flacăra duşmăniei, devine totŭ mai mare. Aştéptă numai, că ţi-oiu face-o eu! Şi aşa o duseră şése anĭ îndelungaţĭ. Bĕtrânulŭ de pe cuptorŭ îi vorbea mereu fiului sĕu la inimă:

„Ce faceţĭ voi, copiilorŭ? Aruncaţĭ socotelele vóstre câtŭ colo, lămuriţi-vĕ nu duceţĭ pré departe amărăciunile — va fi mai bine. Cu câtŭ vĕ veţĭ mânia şi înfuria mai multŭ, cu atâtŭ va fi mai rĕu."

Nimenĭ n'asculta însĕ de bĕtrânŭ.

(Va urma.)

Trei amici.

După *Fritz Morlin.*

Era o ḑi frumósă de véră, când la têrgulŭ din B. se întêlniră trei cunoscuţĭ carĭ erau prietinĭ bunĭ încă de pe când se aflau ca studenţĭ la şcóla de agronomiă din M. Fiecare dintre ei fŭ surprinsŭ în modŭ plăcutŭ, când începură a se recunósce de pe trăsurile feţelorŭ, căcĭ totŭ omulŭ se bucură, când se póte întêlni c'unŭ cunoscutŭ din tinereţe, care îi revócă în memoriă acele ḑile fericite. Din causa asta bucuria celorŭ trei amicĭ din tinereţe numai mică nu s'a pututŭ numi, când îşĭ dădură mânile şi se întrebară mai totdeodată: Cum îţĭ merge ţie, Ióne? Vasilie, ce mai facĭ tu? Şi tu Nicolae, mai trăescĭ? Acestei salutărĭ vesele îi urmà însĕ o tăcere adêncă, căcĭ privirea lorŭ nu era de astfelŭ, ca dintr'însa sĕ fi pututŭ omulŭ conchide la o stare bună a lorŭ.

Ei se aşeḑară la o masă mai ferită. Se părea că nu are sĕ fiă o petrecere de Dómne-ajută, deórece fiecare se ruşina a'şĭ descoperì starea lui. După-ce însĕ vinulŭ îşĭ arătă puterea, Ioanŭ îşĭ călcà pe inimă şi puse capĕtŭ tăcerei ḑicêndŭ:

gară era gata sĕ se ascundă prin stâncile şi strâmtorile sĕlbatice ale Balcanilorŭ, am fostŭ în România. Şi inima mea de patriotŭ bulgarŭ, sângerîndă, nu va uita ceea ce am vĕdutŭ, nu va uita spectacolulŭ frumosŭ, ce înfăţişase capitala României în diua de 17 Augustŭ, când în persóna prinţului Alecsandru poporulŭ românŭ întêmpină Bulgaria liberă şi independentă.

Destinulŭ României este frumosŭ! Din România ne vinŭ radele binefăcĕtóre ale libertăţii, radele redeşteptării nóstre morale. Usurpătorii şi trădătorii dela 9 Augustŭ şciau bine *simţĕmintele cavalerescĭ ale poporului românŭ*, tocmai pentru acésta ei se ţineau departe de malurile Dunărei române şi'şi căutau sprijinulŭ în puterea gendarmului dela 'Renĭ.

Cu întristare şi amărăciune ne gândimŭ, că până acum n'amŭ rĕsplătitŭ cu nimicŭ poporului românŭ pentru tóte astea. In temelia libertăţii nóstre zacŭ osĕmintele fiilorŭ României, ér noi nicĭ două cuvinte de mulţămire n'am pronunţatŭ până acum.

Sciţĭ óre pentru ce? Nu ne acusaţĭ. Poporulŭ bulgarŭ şi clasa nóstră inteligentă cu evlaviă pronunţă cuvêntulŭ sfântŭ de *România*, dér vai! nu suntemŭ încă pe picióréle nóstre; şi décă adĭ nu mai esistă în Bulgaria iataganulŭ, apoi esistă rublele, a cărorŭ înrîurire e multŭ mai gróznică, multŭ mai neîndurătóre.

Mare şi solemnŭ va fi momentulŭ, când două popóre vecine îşĭ vor întinde frăţesce mâna şi vor încheia o alianţă puternică, compuindŭ o federaţiune întemeiată pe respectarea libertăţilorŭ reciproce. Nu esistă absolutŭ nicĭ unŭ singurŭ motivŭ, pentru ca Românii şi Bulgarii sĕ nu trăiéscă, precum au trăitŭ, într'o pace bună şi înţelegere, nu esistă asemenea nicĭ unŭ motivŭ ca sĕ se mai repete odată resbelulŭ fraticidŭ între Sêrbĭ şi Bulgarĭ.

Sub domnia vóstră la Bolgradŭ şi în coloniile bulgare din sudulŭ Basarabiei în curgerea de 30 anĭ *a domnitŭ libertate şi a strălucitŭ civilisaţiune*, ér acum vai! acolo domnesce unŭ stanovoi şi cancelaria sa.

Aşa dér sĕ trăiéscă poporulŭ românŭ, sĕ trăiască regele Carolŭ, sĕ trăiască Iónŭ Brătianu, numele căruia este strinsŭ legatŭ cu emanciparea nóstră politică.
Zaharia Stoianoff.

De ce nu póte dice astfelŭ unŭ poporŭ din patriă, necum unŭ poporŭ streinŭ, şi despre Ungurĭ?

SCIRILE DILEI.

Românii la şcolele industriale. După rapórtele şcólelorŭ industriale susţinute de universitatea săséscă, în anulŭ şcolarŭ 1888/89 au fostŭ: la şcólă industrială din *Sibiiu: 47 învĕţăcei românĭ* pe lângă 353 germanĭ şi 81 ungurĭ; la cea din *Braşovŭ: 152 românĭ* pe lângă 234 germanĭ şi 53 ungurĭ; la cea din *Sighişóra: 24 românĭ* pe lângă 161 germanĭ şi 1 ţiganŭ; la cea din *Bistriţa: 21 românĭ* pe lânga 86 germanĭ şi 42 ungurĭ; la cea din *Mediaşŭ: 8 românĭ* pe lângă 121 germanĭ, 6 ungurĭ şi 9 israeliţĭ; la cea din *Sebeşŭ: 13 românĭ* pe lângă 62 germanĭ, 70 ungurĭ, 1 israelitŭ şi 1 de altă naţionalitate; la cea din *Orĕştiă: 34 românĭ* pe lângă 34 germanĭ, 46 ungurĭ şi 4 cehĭ; la cea din *Agnita: 4 românĭ* pe lângă 109 germanĭ, 3 ungurĭ şi 1 israelitŭ; la cea din *Cohalmŭ: 4 românĭ* pe lângă 58 germanĭ şi 9 ungurĭ. E de observata, că jidovii şi armenii suntŭ socotiţĭ între ungurĭ, afară de Mediaşŭ. Sebeşŭ şi Agnita, şi anume 43 jidovĭ şi 1 arménŭ. Cu totulŭ suntŭ decĭ: *307 românĭ* pe lângă 1218 germanĭ, 213 ungurĭ, 43 jidovĭ, 4 cehĭ, 1 arménŭ, 1 ţiganŭ şi 1 de altă naţionalitate.

***

Din paşaliculŭ Făgăraşului. In şedinţa dela 16 Septemvre a comitetului administrativŭ, inspectorulŭ şcolarŭ ungurescŭ a făcutŭ arătare, că s'au constituitŭ scaunele şcolastice comunale în mai multe comune, în care până acum existau scaunele şcolastice întărite de comitetulŭ din Sibiiu alŭ şcólelorŭ române grăniţĕrescĭ. Cu acéstă ocasiune, fostele scaune şcolare au protestatŭ în contra alegerii nouĕlorŭ scaune, care s'a făcutŭ la porunca stăpânirii unguresci, dér protestele au fostŭ fără nicĭ o discuţiune respinse de sluşbaşii unguresci, carĭ au fostŭ de faţă la alegere, fiindcă aşa era porunca inspectorului şcolarŭ ungurescŭ.

Avemŭ decĭ de înregistratŭ încă o nelegiuire a stăpânirii unguresci în contra şcólelorŭ românescĭ.

***

Din paşaliculŭ Solnocŭ-Dobêcei. In comuna Chiraleşŭ, locuită de Românĭ şi Sasĭ, se ţinù deunădile o „şedinţă" a representanţei comunale. Ómenii fiindŭ la câmpŭ, şedinţa se ţinù cu trei membri, Notarulŭ, ţinêndŭ în mână o hârtiă scrisă unguresce, spuse „adunării": D-lŭ fisolgăbirĕu a poruncitŭ în scrisórea acésta, ca comuna Chiraleşŭ (nemţesse Kirieleis) sĕ-şĭ schimbe numele; elŭ are deja unŭ nou nume pentru comună şi anume: „Cserhalom". Ómenii-lŭ înţelegŭ, stau uimiţĭ. Dér nu e multŭ de vorbitŭ porunca e aci şi trebue sĕ i-se supună, dice notarulŭ. „Adunarea" de 4 ómenĭ decide decĭ: Comuna Chiraleşŭ sĕ se numéscă de aci înainte „Cserhalom" şi sĕ róge pe ministrulŭ sĕ priméscă acéstă schimbare de nume. Pentru ce sĕ nu mérgă? Inainte cu câţiva anĭ încă a mersŭ, când în comuna Măgheruşŭ *toţĭ Jidovii*, şi nu suntŭ puţinĭ acolo, *trebuiră sĕ-şĭ maghiariseze numele la poruncă şi apoi se rugară sĕ li-se încuviinţeze schimbarea numelui!* Toţĭ au făcutŭ acésta, afară de unulŭ (onóre lui), pe care nu l'a înspăimêntatŭ nicĭ ameninţarea cu inspectorulŭ de dare. Când audiră acum ţĕranii din Chiraleşŭ, că numele comunei lorŭ, care vine înainte deja în documente din suta a 14-ea, a fostŭ schimbatŭ de „comunitate" (? ? ?), li-se părù lucrulŭ de totu prostŭ şi făcură recursŭ.

Bine făcură locuitorii, de au apelatŭ în contra acestei nelegiuirĭ unguresci. Dér vorba e, că cum de n'au espedatŭ pe notarulŭ Vlădarŭ cu poruncă cu totŭ la stăpânu-sĕu fisolgăbirĕulŭ? Fiţĭ harnicĭ Românilorŭ Chiraleşenĭ şi nu vĕ lăsaţĭ sĕ-şĭ bată jocŭ de voi duşmanii numirilorŭ vóstre românescĭ!

***

Stegulŭ negru-galbenŭ la honvedĭ. Foile unguresci au făcutŭ mare larmă, că la esercitiile de honvedĭ în Monorŭ au fostŭ aşedate în diferite locurĭ stégurĭ negre-galbene. In acéstă privinţă „Pester Lloyd" dă din parte competentă următórele lămurirĭ: Insemnarea locuinţelorŭ comandanţilorŭ husarilorŭ concentraţĭ în Monorŭ cu stégurĭ negre-galbene s'a făcutŭ pe temeiulŭ dispositiunei regulamentului de serviciu pentru honvedĭ, II. punct 21, după care în casŭ de rĕsboiu, precum şi la manevre „cartierele comandanţilorŭ superiorĭ au sĕ se facă cunoscute prin stégurĭ negre-galbene, etc." Acéstă dispositiune nu înlătura stégulŭ naţionalŭ alŭ honvedilorŭ, dér e necesarŭ sĕ fiă însemnate comandaturile şi cancelariile printr'unŭ singurŭ felŭ de semne, ca sĕ nu se'ntêmple greşelĭ, carĭ arŭ puté avé urmărĭ periculóse în casŭ de rĕsboiu, mai alesŭ că acum honvedimea formézâ o parte întregitóre a armatei comune.

Nu era mai bine sĕ citéscă şoviniştii regulamentulŭ de honvedĭ, înainte de a face gălăgiă pentru ca sĕ rĕmână apoi cu buzele umflate?

***

Sbuciumărĭ kulturegyletiste. Pentru grădina ungurescă de copii din Făgăraş, Kulturegyletulŭ va da în timpŭ de cincĭ anĭ o subvenţiune anuală de câte 200 fl.

Grădina e făcută negreşitŭ pentru Jidovii din Făgăraşŭ, căcĭ Românii dóră n'au mâncatŭ bureţĭ nebunĭ sĕ-şĭ dea copii în astfelŭ de cuiburĭ de maghiarisare.

***

Două cerculare. Din Lugoşŭ amŭ primitŭ două cerculare ale I. P. S. S. Episcopului Dr. Victorŭ Mihalyi de Apşa, adresate clerului diecesanŭ. In unŭ circularŭ se publică catalogulŭ bogatei şi preţiósei bibliotecĭ şi alŭ museului diecesanŭ din Lugoşiu. Biblioteca conţine până acuma 2511 opurĭ. Colecţiunea manuscriptelorŭ, stampelorŭ, inscripţiunilorŭ şi sculpturilorŭ antice, apoi cea numismatică, de petrifacte, de minerale şi plante este considerabilă. Alŭ doilea cercularŭ primitŭ conţine publicarea enciclicei Papei dela Roma din 20 Iuniu 1888 despre „Libertatea umană", precum şi recomandaţiunĭ pentru cumpĕrarea unorŭ opurĭ bisericescĭ.

***

„Virtus Romana Rediviva", societatea studenţilorŭ din Năsăudŭ, s'a constituitŭ pentru an. 1889/90 în 14 Septemvre în presenţa d-lui conducĕtorŭ Gabrielŭ *Scridonŭ*, profes. gimn., alegêndu-se: preşedinte: Titu *Popŭ*, stud. de cl. VIII; vicepreşedinte: Ioanŭ *Prădanŭ*, stud. de cl. VII; notarŭ: Ioanŭ *Mititeanŭ*, stud. de cl. VIII; redactorŭ: Nicolau *Tanco*, stud. de cl. VIII; bibliotecarŭ: Dănilă *Aluaşŭ*, stud. de cl. VIII; vicebibliotecarŭ: Ioanŭ *Belciugŭ*, stud. de cl. VII.; cassarŭ: Ambrosiu *Plăianŭ*, stud. de cl. VII.; controlorŭ: Alexandru *Popŭ*, studentŭ de cl. VII.

***

Invitatoriu la solemnitatea sfinţirei noului edificiu şcolarŭ gr. cat. din Rodna-vechiă, care se va celebra la 29 Septemvre st. n. a. c. după următorulŭ programŭ: 1) Oficiarea cultului divinŭ în biserica parochială gr. cat. cu începutulŭ la 8 óre a. m. 2) Sfinţirea edificiului şcolarŭ la 10 óre a. m. 3) Prândŭ festivŭ la 1 óră p. m. cu preţulŭ de persónă 1 fl. 20. 4) Petrecere de jocŭ cu începutulŭ la 8 óre séra. Preţulŭ de intrare pentru o persónă singuratică 1 fl., ér în familiă 80 cr. de persónă. Venitulŭ curat este destinat în favorul fondului şcolar gr. cat. localŭ. Suprasolvirile se primesc cu mulţămită şi se vorŭ chita pe cale diaristică. *Rodna-vechiă*, la 15 Septemvre 1889. Pentru comitetulŭ arangiatorŭ: Preşedinte: Gerasimŭ *Domide*. Secretarŭ: Ioanŭ *Popŭ Reteganulŭ*.

NB. Stimaţii domnĭ, carĭ dorescŭ a participa la acéstă solemnitate, precum şi la prândulŭ festivŭ, suntŭ rugaţĭ a se însinua negreşitŭ la preşedintele comitetului arangiatorŭ până inclusive 26 l. c., pentru a se puté face dispositiunile de lipsă faţă cu încuartirarea óspeţilorŭ şi pregătirea prândului.

***

Minele de aurŭ din Ardélŭ îmbogăţescŭ societăţile streine. „Harkort'sche Bergwerks-Actien-Gesellschaft", care a cumpĕratŭ mine de aurŭ în Ardélŭ, e în posiţiune a plăti pentru anulŭ espirat

---

„Nu 'mĭ-ar folosi nimicŭ, décă v'aşŭ spune minciunĭ, că mie îmĭ merge bine. Voi totŭ nu 'mĭ-aţĭ crede, şi eu vreau sĕ am celŭ puţinŭ mângăerea, vouĕ ca la nisce prietinĭ sĕ vĕ potŭ descoperì inima mea. Sciţĭ bine, că eu ca studentŭ eram unulŭ dintre cei mai vioi, şi că aveam mare trecere şi înaintea fetelorŭ. De aceea îmĭ căutam fericirea într'o căsĕtoriă cu zestre mare, şi mi-a şi succesŭ, căcĭ eu am câştigatŭ inima unei vĕduve avute, care éră se bucura sĕ capete unŭ bărbatŭ tînĕrŭ. Eu am fostŭ atâtŭ de orbitŭ de acea fericire, adecă de a devenì omŭ avutŭ, încâtŭ nicĭ nu m'am gânditŭ, că óre potrivită ar fi acéstă căsĕtoriă pentru mine. M'am şi înşelatŭ destulŭ de amarŭ, când m'am treditŭ din acea beţiă de bucuriă, şi am aflatŭ că ea e o femeiă rea şi aplecată numai spre céртă, şi că cu gura ei cea rea a mâncatŭ dilele celui dintâiu bărbatŭ. După ce m'am convinsŭ despre acestea, am pierdutŭ tóte voia de a mai lucra şi nu aveam nicĭ o atragere către casă. Şi unde nu e înţelegere între căsătoriţĭ, unde nu se simte fericitŭ în cerculŭ familiei, acolo omulŭ bucurosŭ îşĭ caută distracţiune şi petrecere în alte părţĭ. Eu mergeam bucurosŭ la têrgurĭ şi ospeţe, şi ca sĕ potŭ scăpa mai uşorŭ din ochii nevestei, am începutŭ şi unŭ negoţŭ cu cai, care numai câştigŭ nu îmĭ aducea. Eu prea bine vedeamŭ, că aşa nu potŭ înainta, şi de multe orĭ aşŭ fi fostŭ aplecatŭ a începe altă vieţă, însĕ femeia mĕ certa şi batjocurea înaintea servitorilorŭ, dicêndŭ că eu îi prădezŭ averea şi că eu, când m'a luatŭ, eram golŭ ca napulŭ, şi multe altele, carĭ mĕ supérau adêncŭ. Sĕ fiu eu batjocuritŭ înaintea servitorilorŭ, asta nu'mĭ convenea, şi urmarea era că lipseam câtŭ mai multŭ de acasă. Cum că o moşiă nu póte prospera, décă nu e bărbatulŭ acasă, şi décă femeia e cam domnósă, o sciţĭ voi destulŭ de bine, nu e lipsă de esplicare. Am ajunsŭ la atâta, încâtŭ am fostŭ silitŭ a vinde moşia, şi acum ne aflămŭ pe o moşióră sĕracă, pe care o ţinemŭ în arendă. Mie din acea fericire nu mi-a rĕmasŭ decâtŭ o femeiă rea de gură, care e cu multŭ mai bĕtrână ca mine, şi era cu multŭ mai bine, décă luam una tînĕră, harnică şi fără avere, aşŭ fi câştigatŭ numai cu ea, şi la nicĭ unŭ casŭ nu puteam sĕ ajungŭ mai rĕu, şi aveam, de nu altceva, cel puţin linişte şi bună înţelegere în casă."

Nicĭ unuia dintre amicĭ nu'i venì în minte, sĕ facă pe Iónŭ atentŭ la aceea, câtă vină pórtă elŭ însuşĭ la nefericirea lui şi că ce nedreptate a comisŭ şi elŭ cu nevasta lui, căreia i-a juratŭ credinţă numai din acelŭ motivŭ, ca sĕ pună mâna pe banĭ.

Vasile oftà şi dise:

„Dómne mulţămescu'ţĭ, că mai sunt şi alţii ca mine, nu sunt singur când vine vorba la tânguire. Amice Ióne! Precum la nefericirea ta a contribuit femea ta, aşa la a mea pórtă vina părinţii mei. Voi sciţĭ, că eu la şcólă totdéuna am avut banĭ destui căcĭ tatăl meu era bogătan, şi mama mĕ grijea ca lumina ochiului; ea nu putea suferi, ca eu sĕ ducŭ lipsă de ceva, ba şi asta 'mi-a mai băgat'o în capŭ, că eu nu trebue sĕ învĕţŭ atâta, fiindcă am avere destulă, şi aşa mi-am perdutŭ timpulŭ celŭ scumpŭ alŭ tinereţelorŭ şi mĕ îndestuleam cu aceea, că suntŭ avutŭ destulŭ şi că pe lumea asta nu'mĭ mai póte lipsì nimicŭ. Eu am luatŭ conducerea economiei încă de tînĕrŭ, fără de a avé esperienţa de lipsă, ce o pretinde aşa o moşiă mare. Ba unde nu aflaiu şi unŭ puiu de fetişóră, care asemenea şĭ-a perdutŭ părinţii de timpuriu, şi căreia i-a rĕmasŭ o frumuşică avere. Mi se părea acum, că fericirea mea 'şĭ-a ajunsŭ culmea, şi nimenĭ nu se mai îndoia, că eu m'am născutŭ într'o di bună. Atâtea laude şi admirărĭ m'au făcutŭ mândru şi lăudărosŭ, şi credeamŭ că nu suntŭ numai avutŭ, dér şi cuminte. Făceamŭ totŭ felulŭ de reparărĭ, cum le-am vĕdutŭ la şcóla de agronomiă şi în alte părţĭ, însă fără de a le pricepe îndestulŭ şi fără de a le puté aduce la îndeplinire, şi ţĕranii, cărora le-am spusŭ că voiescŭ a le arăta, cum au sĕ lucre pămêntulŭ, dedéu din umerŭ, căcĭ ei bine vedeau, că eu nu iau în băgare de sémă starea pămêntului şi că făceamŭ lucrurĭ, carĭ nicĭdecum nu se potriveau cu clima şi regiunile nóstre. Toţĭ aceia, carĭ sciau a mĕ măgulì şi linguşì, o aveau bine la mine şi pentru ei era totdéuna masă plină. De slăbiciunile mele sciau sĕ se foloséscă fórte bine unii Jidanĭ. Ei negustoréu în continuu cu mine, acum cu cai, mâne cu trăsurĭ frumóse, şi când diceam, că n'am banĭ la îndemână, îmĭ dedéu chiar şi de aceia, pentru carĭ eu n'aveam decâtŭ sĕ subscriu unŭ petecuţŭ de hârtiă, care cu timpulŭ se pre-

o dividendă de 16½ procente. Câștigulŭ provine mai alesŭ din mina de aurŭ de la Ruda, în cele șése lunĭ din urmă ale anului trecutŭ. In anulŭ curentŭ s'a scosŭ érășĭ multŭ aurŭ, numai pentru lunile Iulie și Augustŭ se vinŭ 113 chilograme. Societatea posede și mina St. Evangeliștĭ dela Zdraholțŭ și mai participă cu 50 procente și la mina unui consorțiu dela Fizeșdŭ-Măgura.

***

Omorŭ și jafŭ. In comuna Tartolțŭ lângă Sătmarŭ s'a comis într'o familiă de *șése persóne* două omorurĭ în modul cel mai înfiorătorŭ. Despre astă faptă înfricoșată se scrie următórele: In nóptea dela 13 spre 14 Septemvre s'au găsitŭ morțĭ bogatulŭ proprietarŭ Iosefŭ Jzsák dimpreună cu fiiulŭ sĕu, ér ceilalțĭ patru membri ai familiei răniți greu, fără consciință, încâtŭ cei rĕmașĭ în viéță pănă acum n'au putută fi ascultațĭ din partea comisiei judecătorescĭ. Cercetarea a constatatŭ pănă acum numai, că năvălirea asupra nenorociților s'a făcutŭ cu intenția de a jăfui, pentru că lipsescŭ toțĭ banii gata, tóte bijuteriile și libelele de păstrare despre 15—20,000 fl. S'a descoperitŭ mai departe, că hoții, după ce au sĕvĕrșitŭ fapta, au întratŭ în pivnița lui Jzsák și șĭ-au petrecutŭ băndŭ vinŭ pănă în ḑorĭ. Gendarmeria umblă după ei cu tótă stăruința închiḑĕndŭ pănă astăḑĭ cincĭ-spre-ḑece persóne. Se presupune, că este și rĕsbunare la mijlocŭ, find-că Jzsák făcea mai nainte mare gheșeftŭ cu cămătăria.

***

Zăpadă. Pe munții Cibinului și Sadului a ninsŭ, spune „H. Z.", din care pricină temperatura e fórte rece, cum e și la Brașovŭ de câteva ḑile, unde plouă în tóte ḑilele și unde în sĕptĕmâna acésta a căḑutŭ și pétră. Zăpadă a căḑutŭ și în alte părțĭ ale Carpaților, în Moravia și Boemia.

***

Vênătorĭ de cânĭ. „Sieb. D. Tgbltt." Nr. 2794 e înformatŭ din Nadeșa despre următórea „patriotică" vênătóre de cânĭ: „De vr'o doi anĭ esistă în comitatulŭ Târnavei micĭ unŭ statutŭ, după care cânii trebuescŭ supușĭ la dare. In ḑilele trecute, după ce primarulŭ de aci s'a înarmatŭ pe sine, pe câtiva jurațĭ ai sĕi și pe servitorii oficiului cu puscĭ, însoțițĭ de o calfă de hingherŭ, se duseră din casă 'n casă, ca sĕ afle cânii nesupușĭ la dare și sĕ-i împusce. In multe locurĭ erau numai copii acasă și, fără sĕ-i mai facă pe aceștia dinainte atențĭ despre ceea ce are sĕ se întêmple, cânii fură împușcațĭ în curte, așa că bieții copii nu numai se spăriară, ci unii leșinară, și din causa acésta torturațĭ de spaimă au și aḑĭ nopțĭ de insomniă. La începutŭ se credea, că de aceea a fostŭ adusŭ calfa de hingherŭ din Sighișóra, ca sĕ îngrópe cânii; dér nu! cânii au fostŭ aruncațĭ icĭ și colea în părĕu, ba doi zăcéu chiar lângă podulŭ de tăere, în fața ferestrei unui locuitorŭ. Se vorbesce, că scopulŭ chemării calfei de hingherŭ a fostŭ, ca elŭ sĕ plătéscă primarului de fiecare câne câte 10 cr. N'ar fi fostŭ mai ușorŭ, mai cu minte și mai cu scopŭ sĕ noteze cânii nesupușĭ dării și sĕ-i supună acesteia"?

„Frumósă" meseriă pentru unŭ primarŭ și pentru nisce jurațĭ! Vorba e, că părinții copiilorŭ băgațĭ în spaimă lăsa-vorŭ netrașĭ la dare de sémă pe aceștĭ . . . vênătorĭ de cânĭ?

***

D-șóra Irena de Brennerberg, tênĕra artistă în violină, al căreia primŭ concertŭ a avutŭ unŭ succesŭ strălucitŭ, va mai da, înainte de plecarea sa din Brașovŭ, unŭ *altŭ doilea concertŭ*, totŭ în salonulŭ mare dela Nr. I. Bilete de intrare pentru acestŭ concertŭ se potŭ afla de Lunĭ încolo în librăria d-lui Henricŭ Zeidner (Têrgulŭ grâului).

***

In sala de balŭ. Inființându-se și în Aiudŭ o direcțiă financiară, trebuia unŭ localŭ potrivitŭ, care însĕ n'a putută fi găsitŭ în acestŭ micŭ orășelŭ. In cancelaria inspectoratului de dare de pănă acum n'avea nicĭ acéstă autoritate locŭ, necum direcția financiară îndoitŭ de mare. Ce era de făcutŭ? Funcționarii înjurau afară pe stradă și în cârciumele de bere, ér actele sosite din Sibiiu zăceau la calea ferată. In strîmtórea acésta, o parte din acte fură îndesuite în vechia cancelariă a inspectoratului de dare, ér cealaltă parte în sala de balŭ a orașului și în cele două-trei camere ale birtului. Astfelŭ în localulŭ veselei Terpsichore — orĭ mai bine ḑisŭ în birtŭ — sgârie acum penele a ḑece ómenĭ și se socotescŭ dările, spune „Kolozsvár". Totŭ aci se vorŭ juli și despăgubirile pentru regalii, căcĭ abia în Maiu anulŭ viitorŭ va fi cu putință a se găsi unŭ localŭ potrivitŭ.

***

Uniformarea funcționarilorŭ de statŭ austriacĭ e proiectată de ministrulŭ președinte Taaffe. Uniforma va consta din tunicĭ verḑĭ croite ca tunicile oficerilorŭ de marină, din pantalonĭ verḑĭ, șepcĭ verḑĭ croite ca ale oficerilorŭ cu șinóre de aurŭ, săbii scurte ca cele de marină cu mânerŭ de aurŭ, dér fără porte-epée (ciucure), pălării în trei colțurĭ. Haiducile pe tunicĭ suntŭ de diferite colorĭ, după ministerele de care se țină funcționarii. Semnele de distincțiune suntŭ stele așeḑate pe capaculŭ de pe umĕrŭ. In serviciu funcționarii vorŭ trebui sĕ pórte uniforma, ér afară de serviciu numai décă voiescŭ. Proiectulŭ se va presenta în curêndŭ consiliului de miniștri, spre a lua o decisiune.

***

Unŭ regimentŭ de țiganĭ. La inițiativa principelui Enikeeff, ministerulŭ de resbelŭ rusescŭ 'șĭ-a propusŭ a compune unŭ regimentŭ de cavaleriă *neregulată de țiganĭ*. Étă ce ḑice ministru de resbelŭ Wanowsky în acestŭ originalŭ proiectŭ:

„Din țiganĭ cu înlesnire se potŭ forma companii de cavaleriă neregulată. Aceste companii potŭ aduce însemnate servicii patriei pe timpŭ de resbelŭ. Regimentulŭ de cavaleriă, compusŭ de țiganĭ, va forma unŭ elementŭ fórte bunŭ ca regimentŭ partisanŭ *(partizanskii polk)*. Pentru acésta necesarŭ e a disciplina pe țiganĭ. In orĭ-ce guvernămêntŭ, țiganii trebue sĕ fiă concentrațĭ pentru unŭ anume timpŭ; décă într'unŭ guvernămêntŭ suntŭ puține familii țigănești, se póte face concentrare în locurĭ anume determinate, unde se vorŭ aduna țiganii din două-trei guvernamente. In aceste puncturĭ se vorŭ face esercițiĭ și manevre. In casŭ de resbelŭ, contingentulŭ țiganilorŭ călărĭ s'ar pute forma din toțĭ țiganii valiḑĭ dela vârsta de 20 anĭ pănă la 50 inclusivŭ. Aceștĭ țiganĭ vorŭ fi înarmațĭ cu berdancĭ, șașcĭ, lăncĭ, care vorŭ fi ținute în arsenalŭ și date pe mâna lorŭ numai pe timpulŭ manevrelorŭ".

Cum vĕ place acésta? întrĕbă coresp. „Tel. Rom." din Bucurescĭ. După părerea mea ar fi mai nimeritŭ a forma unŭ regimentŭ de țiganĭ *furĭ de caĭ*, însărcinațĭ pe timpulŭ resbelului cu singura misiune de a fura caii dela inimicĭ. Pe acestŭ terenŭ faraonii suntŭ tarĭ.

Kossuth. Kulturegyletulŭ.

Ḑiarele din afară aducŭ scirea, că guvernulŭ italianŭ are intențiunea sĕ dea afară din Italia pe Kossuth, findcă cu ocasiunea visitei ce i-au făcut'o la Turinŭ Ungurii, carĭ s'au dusŭ la esposiția din Parisŭ, a ținutŭ o vorbire, prin care a agitatŭ în contra alianței triple. Fiindŭ intrebatŭ Kossuth de către ómenii fóiei „Budapesti Hirlap", décă e amenințatŭ cu isgonirea din Italia, revoluționarulŭ a rĕspunsŭ, că nu scie nimicŭ și nicĭ nu crede sĕ fiă adevĕrată scirea. Dér vorba acea, de unde nu e focŭ nu ese fumŭ, și agitatorulŭ Kossuth o póte păți și acum la bĕtrânețe.

Intr'unŭ articulŭ alŭ lui „Pesti Naplo", în care se vorbesce despre espulsarea lui Kossuth, se storisesce, că unele cercurĭ din Viena, negreșitŭ că și cele împrejurulŭ Monarchului, suntŭ fórte indignate findcă Kalturegyletulŭ ardelén în adunarea sa dela Gherla, pentru care se rugase și obținuse sĕ fiă de față unŭ representant alŭ împĕratului, a alesŭ pe Ludovicŭ Kossuth membru de onóre alŭ sĕu.

Cum se vede, începe a i-se înfunda vulpea'n sacŭ și Kulturegyletului.

Corespondența „Gaz Trans."

Arghihată (Selagiu) 1889 18/VIII.

Onorată Redacțiune! Nu potŭ sĕ mai tacŭ bucuria, în care înotŭ din pricina progresării treptate cu care ne putemŭ mândri noi subcodrenii românĭ și cătră care, deși între obstacole secularĭ, totușĭ cu stégulŭ fâlfâindŭ înaintămŭ. Nu cugetațĭ că voescŭ a mĕ svêrcoli la tacturĭ politice, — nu, căcĭ noi ceștĭ pacinicĭ, décă suntemŭ lăsațĭ în pace, ne aflămŭ în ale nóstre. Voescŭ însĕ în câteva șire a vĕ aduce la plăcuta-vĕ cunoscință, că la noi aicĭ, unde abia o mână de poporenĭ românĭ suntŭ, anumitŭ 86 de fumurĭ, suntemŭ și 'sŭ uniți în gândurĭ și simțirĭ ca creștinĭ bunĭ, avêndŭ conducĕtorĭ bravĭ atâtŭ în locŭ câtŭ și în vecinătatea nóstră, cum e d-lŭ Georgiu Popŭ de Băsescĭ, la ale cărui fapte totŭ românescĭ, décă stămŭ a-le chipzui, ne jócă inima de bucuriă și din inimele nóstre rĕsună strigătulŭ: „Dumneḑeu sĕ ni-lŭ trăéscă la mulțĭ anĭ bunĭ în pace și sănĕtate". Vĕḑêndŭ sătenii noștri, cum alte sate de prin vecinĭ d. e. Asuagiu, Băsescĭ, Băița, Selsigŭ, la sfătuirea patronului G. Popŭ își ridicară bisericĭ pompóse, unde alérgă de a afla mângăere sufletéscă dosedițĭ fiindŭ în multe chipurĭ bieții românașĭ, s'au pusŭ la sfatŭ bunŭ, din sfatŭ a pornitŭ activitatea și de doi anĭ încóce șĭ-au strînsŭ din ḑeciuélă 2000 fl. după socotéla făcută în 1 Iulie a. c.

Acum s'au sfătuitŭ sĕ cumpere locŭ bisericei ce se va edifica după vre-o 3 ḑeciuelĭ încă, și afară de astă ḑeciuélă, ca bisarica totdéuna sĕ aibă bunurile ei, vorŭ sĕ zidéscă unŭ grânarŭ bisericescŭ, care sĕ dureze din némŭ în némŭ.

Pentru astă dată numai atâta vĕ scriu, ma pe largŭ și mai multŭ promitŭ a vĕ scrie cu altă ocasiune. Câtŭ de curêndŭ vĕ voiu face rĕvașŭ și despre școla românéscă dela noi, la care elevii cu dragoste umblă, își cunoscŭ chemarea lorŭ vĕḑêndŭ astea dela ai lorŭ, ba suntŭ nisce copilașĭ micuțĭ, carĭ vinŭ la școlă fără sĕ fiă îndatorațĭ și totŭ întrĕbă, că când va veni *domnulŭ celŭ bunŭ* (adecă d-lŭ Gerge Popŭ) sĕ le dée și lorŭ cărțĭ ca sĕ pótă ceti, „*căcĭ de pe acelea vomŭ învĕța mai cu dragŭ*", ḑicŭ ei.

Vĕ voiu scrie despre corulŭ formatŭ de vre-o 2—3 anĭ numai, dér înălțătorŭ de inimĭ.

Școla ni-e visitată de d-lŭ notarŭ localŭ Ioanŭ Szabó, care nu atâtŭ din oficiu câtŭ din simțulŭ sĕu verde românescŭ se grijesce de tóte, în biserică ne înalță solemnitatea cu tonulŭ sĕu

---

făcea în cambiu (poliță). Aceștĭ ómenĭ încă și mai târḑiu mĕ încurajară în acea perere, că eu posedŭ unŭ isvorŭ de bogățiă nesecatŭ, deși cu mine începŭ a merge tare spre sĕrăciă. Incepusem a-mĭ negligia nevasta, care nu rarŭ mĕ admonia, și căreia îi ḑiceam adeseorĭ „próstă de pe sate" și altele. Și când însușĭ m'am convinsŭ, că mergŭ înapoi, am pornitŭ pe alte căi greșite. Am fostŭ prea mândru a lua banĭ pe hipotecă, căcĭ voiam sĕ nu scie nimenĭ, că mie îmĭ trebuescŭ banĭ, și îmĭ propusesem sĕ iau sume marĭ pe polițe, carĭ se totŭ preungeau și se măreau. Acum făcui și altă prostiă, vêndêndu-mĭ fênulŭ mai pe nimica. Deșĭ duceam, mare lipsă de gunoiu, eu ḑiceam, că vitele marĭ nu se rentéză și îmĭ procuram oi, pe carĭ mai târḑiu le vêndui mai pe nimica, și moșia mi-am dat'o în arendă unui oierŭ, și fiecare schimbare de felulŭ acesta mĕ costa o grămadă de banĭ. Tóte acestea însă nu m'au adusŭ la acea cunoscință, că eu portŭ tótă vina, ci tóte le puneam în spinarea „timpurilorŭ rele," și ḑiceam în gura mare, că agricultura în ḑiua de astăḑĭ e ocupațiunea cea mai nerentabilă dintre tóte. Acum alungatŭ fiindŭ dela moșiă și casă, unde se află unŭ fiu de ai Jidanilorŭ amintițĭ, precum vedețĭ, trebue sĕ alergŭ cu bâta în mână dela têrgŭ la têrgŭ, ca sĕ-mĭ câștigŭ pânea de tóte ḑilele, pe când mai înainte nu îmĭ puteam procura o trăsură destulŭ de comodă. Acum vĕdŭ și eu, că părinții mei trebuiau sĕ-mĭ dea altă crescere, și că tata cu multŭ mai bine făcea, sĕ mĕ fi crescutŭ ca unŭ omŭ sîrguinciosŭ și cruțătorŭ, și sĕ mĕ fi lăsatŭ sĕ învĕțŭ ceva de Dómne-ajută, decâtŭ sĕ grămădéscă la avere, pe care nu-o am putută cârmui. Acum Nicolae, spune cum ți-a umblatŭ ție? Nicolae cu capulŭ răzimatŭ pe mână ḑise:

„Eu vĕdŭ, că vouĕ v'a surîsŭ noroculŭ, deși nu v'ațĭ sciutŭ folosi de elŭ. Eu despre mine asta n'o potŭ ḑice, cu tóte că o parte însemnată din vină cade asupra mea. Eu am ereditŭ dela tatălŭ meu o moșióră neînsemnată, și am lăsatŭ unŭ postŭ bunŭ ce l'am fostŭ avutŭ ca inspectorŭ la o moșiă baronéscă, numai pentru am'ĭ cerca odată norocalŭ sĕ fiu de capulŭ meu. Deșĭ n'aveam unŭ capitalŭ mai mărișorŭ, mi-am propusŭ a-mĭ cumpĕra o moșiă mare și scumpă, fiindcă nu'mĭ cereau decâtŭ o sumă mică ca plată înainte. Sedusŭ fiindŭ 'mĭ-am cumpĕratŭ acea moșiă scuturându-mĕ de totŭ crucerulŭ, așa încâtŭ nu 'mĭ-a rĕmasŭ nimicŭ spre a o pute lucra. 'Mĭ-am propusŭ sĕ facŭ ceva frumosŭ și rentabilŭ, adecă sĕ ridicŭ unŭ pămêntŭ sĕracŭ și puținŭ productivŭ, dér nu 'mi-am socotitŭ ostenelele nesfêrșite și împreunate cu spese enorme, n'am socotitŭ câțĭ anĭ trece lucrulŭ înzadarŭ, décă nu am capitalŭ corĕspunḑĕtorŭ spre a pute aduce unŭ pămêntŭ sterilŭ în timpulŭ celŭ mai scurtŭ la productivitate. Dupăce m'am așeḑatŭ cum se cade pe acéstă moșiă părăsită, am pățit'o și cu căsătoria, căcĭ pe tot-dearêndulŭ unde bâteam; la ușă, se codéu fetele mai de Dómne-ajută, ele nu voiau sĕ mĕ însoțéscă la acea moșiă. Abia aflaiu una, care avŭ curajulŭ, dér banĭ ca'n palmă, pe când eu aveam lipsă de ei ca ninenĭ altulŭ. Cu tóte acestea însĕ trebue sĕ mărturisescŭ spre onórea soției mele, că ea 'mi-a fostŭ unica mângăiere, 'mĭ-a fostŭ credinciósă în tóte nĕcazurile, ce le-am întêmpinatŭ și că nu 'mĭ-ar păré rĕu, când totŭ ce mai am mĭ-ar prăpădi, numai ea sĕ'mĭ rĕmână. Se ḑice, că ómenii sĕracĭ nu au norocŭ mai mare ca cei bogațĭ, acésta totŭ nu'mĭ vine a crede, căcĭ ei simțescŭ lovitura, care lovesce în căsuța lorŭ slăbuță cu multŭ mai tare. Ei, așa s'a întêmplatŭ și cu mine. Am trecutŭ prin tóte câte le póte întêmpina unŭ omŭ ca mine: anĭ săracĭ, căcĭ décă era vr'o lipsă la mine, era cu carulŭ, daună prin grindine, mórte în copii, precum și perdere în vite, se totŭ învêrtiau în jurulŭ meu, prelângă acésta pe deasupra munca cea mare și grija, că cum potŭ sĕ iesŭ mai bine la cale, așa încâtŭ adeseorĭ îmĭ invidiamŭ servitorulŭ, care după-ce își isprăvia lucrulŭ se culca odihnitŭ. Eu adeseorĭ mĕ mirŭ cum de mai trăescŭ, și cum mĕ mai aflu pe moșióră, și că mĕ potŭ ajunge din venitulŭ ei. Acum mĕ aflu în stare mai bunicică, așa că nu mĕ atingŭ tóte așa de aprópe, și moșióra mea e în stare acum a produce încodată atâta ca mai 'nainte, dér abia cu a ḑecea parte i s'a mai urcatŭ prețulŭ. Décă cugetŭ la ostenéla cea nesfêrșită și nerentabilă ce am avut'o șĭ'mĭ cunoscŭ greșéla cea mare, atuncĭ sunt de părere, că trebue sĕ fiu compătimitŭ, și dorescŭ ca celŭ puținŭ copii mei sĕ o ducă mai bine; însĕ décă mĕ uitŭ cum v'a umblatŭ vouĕ, atuncĭ mai că'mĭ vine a ḑice, că sunt de invidiatŭ, și eu de bună sémă nu mĕ voiu mai tângui. **C.**

sonorŭ; pentru de a-lŭ audi vină ómenii de alte confesiunĭ la s. maică biserică, şi écă încă unŭ motivŭ, prin care *poporulŭ nu trage la birtŭ, căcĭ acolo vede a fi iadulŭ, ér rachiulŭ păméntescŭ ilŭ află la biserică, de unde înălţându-se sufletulŭ la cerŭ, cere dela Dumnedeu ce-i trebuesce.*

Vĕ rogŭ acestea rêndurĭ a-le publica în fóia preţuită a D-vóstrĕ şi anume într'unŭ numĕrŭ de Duminecă, care din graţiositatea bunului d-nŭ G. Popŭ ne vine şi nouĕ, pentru care mărinimositate aducŭ aci tributulŭ recunoscinţei mele, căci aceea fóiă o ascultă cu dragŭ românaşii noştri nu numai Dumineca, ci şi în timpulŭ lorŭ liberŭ de séra, vinŭ la şcólă şi cetescŭ pe rêndŭ, de'ţĭ storcŭ lacrimĭ de bucuriă audindu'i. *Gm.*

Rodna-vechiă, Septemvre 1889.

Eminetulŭ pedagogŭ românŭ şi bărbat de şcólă d-lŭ Vasile Petri, profesorŭ preparandialŭ, emeritatŭ redactorŭ şi proprietarŭ alŭ mai multorŭ foi periodice şi cărţĭ pedagogice-didactice şi şcolastice, între altele a edatŭ pe spesele sale proprii unŭ *„Nou abecedarŭ românescŭ"* pentru anulŭ primŭ şi alŭ doilea de şcólă, precum şi unŭ *„Legendarŭ românescŭ"* pentru anulŭ alŭ treilea şi alŭ patrulea de şcólă, ambele scrise cu ortografia academiei române. Fiă-care din aceste cărţĭ a apărutŭ până acuma în mai multe ediţiunĭ. Aceste cărţĭ s'au primitŭ şi dechiaratŭ de către mai multe corporaţiunĭ şi reuniunĭ învĕtătorescĭ între cele mai bune cărţĭ şcolastice. D-lŭ Vasilie Petri, în urma disposiţiunilorŭ ministeriale mai nouĕ, s'a îngrijitŭ, ca cărţile edate de D-sa sĕ priméscă şi aprobarea mai înaltă, pe care a şi câştigat'o. Cu acéstă ocasiune ambe cărţile „Abcedarulŭ şi Legendarulŭ" de V. Petri au apărutŭ în ediţiune nouă, adăugendu-se materialŭ nou, destulŭ de instructivŭ. Preţulŭ acestorŭ cărţĭ este fórte micŭ pe lângă voluminosulŭ materialŭ ce conţinŭ.

Cu acéstă ocasiune, am onórea a trage atenţiunea Onoratului Publicŭ, şi cu deosebire a Onoratelorŭ Senate şcolastice, a directiunilorŭ dela şcólele românescĭ, precum şi a părinţilorŭ şi a tutorорŭ bărbaţilorŭ de şcólă, carĭ se interesézǎ de crescerea şi luminarea fiilorŭ poporului românŭ, ca sĕ procure pentru fiiĭ şi respective şcolarii lorŭ numai cărţĭ bune şi aprobate de locurile mai înalte, căcĭ sciutŭ este, că orĭ ce carte, ca sĕ fiă admisă în şcólă, trebue sĕ fiă aprobată de către ministeriu orĭ consistoriu.

Eu din parte'mĭ încă recomandŭ cu tótă căldura folosirea cărţilorŭ edate de M. On. D-nŭ Vasilie Petri, pe carĭ în timpŭ de 20 anĭ, în cariera mea de învĕţătorŭ, le-am folositŭ cu fórte bunŭ succesŭ, aflându-le ca cele mai practice cărţĭ pentru şcólele poporale românescĭ, atâtŭ din punctŭ de vedere metodicŭ, câtŭ şi didacticŭ.

Cărţile susnumite se potŭ procura deadreptulŭ dela Domnulŭ autorŭ Vasile Petri, profesorŭ emeritatŭ în Năsĕudŭ (Naszod), Transilvania.

Silvestru Mureşianŭ,
învĕţ. rom. cu diplomă.

Sinodulŭ archidiecesanŭ din Blaşiu.

Sinodulŭ conchiămatŭ de Preasfinţitulŭ Archiepiscopŭ şi Mitropolitŭ Dr. Iónŭ Vancea şi-a ţinutŭ în 16 ş. 17 Septemvre a. c. în Blaşiu şedinţele sale, la care au participatŭ mulţime de protopopĭ şi preoţĭ. După celebrarea s. liturghii, pontificândŭ Escelenţa sa cu apròpe întregŭ capitululŭ şi unŭ numĕrŭ mare de protopopĭ, s'a deşchisŭ prima şedinţă printr'o vorbire a capului bisericei, în care acesta a arătatŭ resultatele păstoririi sale de 20 de anĭ.

După constituire s'au alesŭ comisiunile însărcinate a studia şi esamina proiectele. La órele 1 a fostŭ mare masă la Metropolitulŭ.

După amédĭ la 4 óre s'a deşchisŭ şedinţa a II-a, în care comisiunea de 9 însărcinată cu esaminarea proiectului pentru *reorganisarea esactoratului archidiecesanŭ şi crearea postului de revisorŭ* şi-a presentatŭ proiectulŭ, supunându-lŭ deliberării ven. sinodŭ, care cu puţină modificare l'a şi primitŭ. In sensulŭ acestei decisiunĭ sinodale se înfiinţézǎ unŭ esactoratŭ constătătorŭ din 15 membri asesorĭ, dintre carĭ 9 vorŭ fi capitularişti, ér ceilalţĭ profesorĭ orĭ alţĭ preoţĭ din gremiu.

In Şedinţa a III-a din 17 l. c. raportorulŭ comisiunei respective dă cetire proiectului de statute referitorŭ la nou întemeiatulŭ *fondŭ pentru pensionarea preoţilorŭ deficienţĭ.* Sinodulŭ primesce proiectulŭ pe lângă unele modificărĭ şi întregirĭ. Acestŭ fondŭ va purta numele de *„fondulŭ Vanceianŭ pentru pensionarea preoţilorŭ deficienţĭ gr. cat. ai archidiecesei de Alba-Iulia".* Ca isvóre la întemeiarea acestui fondŭ vorŭ servi:

1. Suma de 5000 fl. donată de Escelenţa Sa Présânţitulŭ Metropolitŭ.

2. Contribuirĭ anuale deocamdată pe terminŭ de 10 anĭ şi anume: *a)* dela Escelenţa Sa Metropolitulŭ: 100 fl. *b)* dela fie-care domnŭ canonicŭ câte: 10 fl. *c)* dela vicariu şi protopopii actualĭ câte: 6 fl. *d)* dela vice-protopopĭ şi administr. protop. şi preoţii carĭ servescŭ în gremiu, — luându-se afară preoţii-profesorĭ, carĭ îşĭ întemeiézǎ însuşĭ fondulŭ lorŭ propriu de pensionare, — câte: 5 fl. *e)* dela parochĭ, carĭ după venitŭ se împărţescŭ în trei classe câte 5, 3 şi 2 fl.

3. Din oferte şi contribuirĭ benevole.

Inaltulŭ presidiu aduce la cunoscinţă donaţiunea de 100 fl. a parochului Metea. — Rev. d. vicarŭ alŭ Făgăraşului Basiliu Raţiu donézǎ apoi o acţiune de 100 fl. dela „Albina", ér M. On. D. Dem. Cuteanu v.-protop. alŭ Chichindélului o acţiune de 50 fl. dela „Huniădóra". Ambii se obligă a solvi şi taxele regulate anuale.

După acestea alŭ doilea referinte al comisiunei amintite cetesce proiectulŭ statutelorŭ referitóre la *fondulŭ viduo-orfanalŭ* întemeiatŭ încă la an. 1838, care se primesce pe lângă unele modificărĭ şi întregirĭ.

Spre augmentarea acestui fondŭ vorŭ servi:

1. fondulŭ deja esistentŭ care trece peste 90,000 fl.;

2. douĕ din trei părţĭ din contribuirile anuale menite pentru fondulŭ de pensionare alŭ preoţilorŭ deficienţĭ;

3. dela fiă-care teologŭ, care se va căsĕtori cu o fată de laicŭ şi nu de preot archidiecesanŭ câte 100 fl., ér dela acela, care va lua în căsĕtoriă o fată de confesiune streină câte 200 fl.;

4. venitele de pe unŭ anŭ alŭ acelorŭ parochii devenite vacante, unde repausatulŭ preotŭ nu lasă preotesă vĕduvă şi orfanĭ după sine;

5. unele taxe dela promoţiunĭ, şi

6. oferte benevole.

Din acestŭ fondŭ vorŭ fi beneficiate:

1) preotesele vĕduve până atuncĭ până ce vorŭ rĕmâné în statulŭ vĕduviei şi venerându-şĭ onórea soţilorŭ decedaţĭ vorŭ duce o viaţă morală şi esemplară. 2) orfanii preoţescĭ după următórea scală: *a)* cei ce vorŭ învĕţa vre-o meseriă până atuncĭ până ce vorŭ deveni calfe; *b)* cei ce vorŭ studia până la finirea studielorŭ; *c)* fetele cu crescere bună până la timpulŭ măritării seu până ce vorŭ deveni maiorene. *d)* feciorii, carĭ nu vorŭ învĕţa nicĭ măiestriă nicĭ şcólă, până la 16 anĭ, şi *e)* fetele fără de crescere recerută asemenea până la 16 anĭ.

Ambele aceste fondurĭ se vorŭ administra de către Ven. Capitulŭ Metropolitanŭ şi despre manipulare se vorŭ da în fiecare anŭ pe cale cerculară raţiocinii formale şi publice.

In şedinţa a IV-a (ultima) sinodulŭ primesce pe lângă unele modificărĭ proiectulŭ privitorŭ la procedura ce e de a se observa spre *stirpirea concubinatelorŭ.* — Preasânţitulŭ Archiepiscopŭ şi Metropolitŭ mulţămesce apoi membrilorŭ sinodului pentru adhesiunea, iubirea fiéscă şi zelulŭ ce l'au arătatŭ ér pările. vicarŭ Basiliu Raţiu mulţămesce în numele întregului sinodŭ pentru înţelépta conducere şi părintésca iubire şi pentru nepreţuibilele jertfe aduse de Escelenţa Sa pentru prosperarea învĕţămêntului, înflorirea bisericei şi mângăierea atâtŭ a clerului câtŭ şi a credincioşilorŭ archidiecesanĭ.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS."

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta.)

Léva, 21 Septemvre. La banchetŭ dise ministrulŭ - preşedinte Tisza, că omulŭ publicităţii trebue sĕ aibă în diua de adĭ curagiu spre a păşi în contra clevetirilorŭ şi defăimărilorŭ. Elŭ toastĭ pentru aceea, ca sĕ sosésca timpulŭ adevĕratei culturĭ şi libertăţĭ, care respinge armele suspiţionării.

Berlinŭ, 21 Septemvre. Se asigură, că în diplomaţia rusésca se vorŭ face în curêndŭ mai multe schimbărĭ.

Roma, 21 Septemvre. Părechea împĕrătéscă germană va sosi în 14 Octomvre în Monza, va pleca în 17 Octomvre la Genua unde se va înbarca pentru Neapole.

Belgradŭ, 21 Septemvre. Metropolitulŭ Mihailŭ a primitŭ marea cruce a ordinului Sf. Sava.—După unii deraliarea trenului de persóne este a se privi ca unŭ actŭ de rĕsbunare alŭ câtorva funcţionarĭ destituiţĭ, după alţii ca unŭ atentatŭ în contra Metropolitului Mihailŭ.

Londra, 21 Septemvre. In urma unorŭ scirĭ sosite din Petersburg, pressa rusésca a primitŭ ordinulŭ de a se reţiné dela părtinirea causei lui Boulanger şi de a sista publicarea de articulĭ aţîţătorĭ asupra Bulgariei.

ECONOMIĂ.

Despre cassele de păstrare.*)

II.

Din diferitele soiurĭ de casse de păstrare, vomŭ aminti aicĭ mai întâiu *cassele de păstrare scolare, pentru tinerime,* carĭ au fostŭ introduse mai întâiu în Germania şi carĭ ar trebuí introduse şi la noi pretutindenĭ.

Suntŭ mai multŭ ca 60 de anĭ de când s'a înfiinţatŭ o asemenea cassă de păstrare şcolară în Goslar, în 1833 a urmatŭ una în Apolda şi dela 1848 încóce aceste casse de păstrare în s'au lăţitŭ tótă Ger- mania.

Pretutindenĭ, unde s'au înfiinţat cassele de păstrare şcolare, ele au fostŭ salutate cu mare bucuriă de către poporaţiune. Ele au ajutatŭ pretutindenĭ a micşora grijile şi năcazurile, dér totodată — şi acesta e folosulŭ lorŭ de căpetenia — ele au datŭ unŭ puternicŭ îndemnŭ tinerimei de a fi sîrguitóre, păstrătóre, iubitóre de ordine şi cumpĕtată. De urmările rele, de carĭ se temeau unii la începutŭ, precum: seducere la invidiă, lăcomiă de banĭ, furtŭ, nu s'a auditŭ nicăirĭ nimicŭ. Adevĕratŭ, că nicĭ unŭ aşedĕmêntŭ omenescŭ nu e desĕvêrşitŭ; şi celŭ mai bunŭ e espusŭ abusului. Dér pe lângă micele rele, pe carĭ o bună conducere le póte uşorŭ încunjura, aduce crescerea în virtutea păstrării atâtă binecuvêntare, încâtŭ nimenĭ nu se mai póte îndoi de bunătatea şi folósele ei.

Cea mai însemnată este adevĕrata *cassă de păstrare şcolară în şcóla poporală.* Ea privesce pe fiăcare copilŭ din poporŭ; ea dă cea mai mare garanţiă, că se păstrézǎ cum se cade; ea ţine mai tare laolaltă pe păstrătorii ei ca orĭ ce altă cassă de păstrare ajutătóre. Adevĕratŭ, că cele mai multe casse de feliulŭ acesta nu se facŭ marĭ. Dér din picăturĭ se compune marea, şi aşedĕmintele publice şcolare suntŭ totdéuna de cea mai mare însemnătate. Cassele de păstrare ale tinerimei şcolare suntŭ asemenea nenumĕratelorŭ isvóre, ce curgŭ linŭ murmurândŭ şi carĭ numai în mulţimea lorŭ facŭ laolaltă ceva mare, carĭ însĕ curgŭ modestŭ mai departe, décă omulŭ păşesce peste ele. Binecuvêntarea lorŭ totuşĭ o aducŭ. In rîulŭ celŭ mare curge încă apa isvorului. Tinerimea care a învĕţatŭ şi în privinţa economică ceva în şcólă, va şci sĕ o dovedéscă acésta şi în viéţa practică. Şi rîulŭ, curentulŭ vieţei, atâtŭ în ce privesce câştigulŭ câtŭ şi gustarea, va fi mai bunŭ şi mai curatŭ, décă va fi nutritŭ din isvóre mai curate. Nu e óre lucru întristătorŭ, ba de multeorĭ înspăimântătorŭ a vedé, câţĭ banĭ se prăpădescŭ tocmai de către tinerĭ, carĭ mai întâiu ar trebuí sĕ înveţe cum sĕ câştige, prin pofta de gătélă şi de petrecerĭ, prin aceea că beau, fumézǎ ş. a.? Cuvintele góle au ajutatŭ până acuma fórte puţinŭ. Aşedĕminte publice de crescere anume îndreptate înpotriva unorŭ asemenĭ stricăciunĭ promitŭ mai multŭ ca orĭ şi ce o îmbunătăţire a acelorŭ neajunsurĭ. Pentru ca omulŭ în vêrstă, ţĕranulŭ economŭ ca şi lucrătorulŭ şi cărturarulŭ dela oraşŭ sĕ pótă păstra, trebue sĕ se dedea şi sĕ se esercezéncă din cele mai fragede tinereţe în păstrare. Prilegiu la acésta îi dă cassa de păstrare şcolară. Deja şcolarulŭ sĕ înveţe, de a nu se îngriji numai pentru sine însuşĭ, ci de a avé totodatătă puţină grijă şi pentru alţii, în credinţă şi frica lui Dumnedeu, cu mulţămire şi recunoscinţă, cu deşteptarea înţelegerei pentru binele comunŭ în şcólă, biserică şi comună.

Unŭ grăunte de prevedere, de precauţiune e mai bunŭ decâtŭ o majă de medicamente (lécurĭ). Cassa de păstrare şcolară s'a doveditŭ ca o armă minunată în luptă contra patimei beţiei, ea s'a doveditŭ ca unŭ mijlocŭ puternicŭ de a cresce şcolarii în înţelesulŭ de a face bine cu banii păstraţĭ. Preşedintele reuniunei pentru cassele de păstrare ale tinerimei în Germania încheiă unŭ apelŭ, în care provócă a se înfiinţa pretutindenĭ asemenĭ casse, cu cuvintele: „Nĕcazurile timpului cerŭ unŭ ajutorŭ puternicŭ, ómenĭ ai faptei. Voi, carĭ voiţĭ a fi ómenii faptei, luaţĭ şi acéstă operă în mâna vóstră! Tinerimea este unŭ pămêntŭ próspĕtŭ, care décă îşĭ primesce adevĕrata sĕmênţă, nu rĕmâne datorŭ cu ródele sale. Cu câtŭ se va lucra mai credinciosŭ şi mai seriosŭ, cu atâtŭ mai mare va fi binecuvêntarea cerului."

Afară de aceste casse de păstrare şcolare resp. pentru tinerime suntŭ în Germania diferite casse de păstrare în favórea junimei. Astfelŭ esistă de pildă în Dresda dela 1876 o reuniune pentru înzestrarea confirmandilorŭ, care a plătitŭ în 10 anĭ peste 88,000 de mărcĭ pentru confirmandĭ. Reuniunea de păstrare din Schemnitz pentru confirmandĭ are astădĭ 7000 membri, carĭ posedŭ vre-o 30,000 de cărticele de păstrare. Acéstă reuniune învêrte pe anŭ, întrărĭ şi eşirĭ, vre-o 500,000 mărcĭ. La Pascĭ 1888 s'au plătitŭ confirmandilorŭ 60,000 mărcĭ. Aceste cifre arată nisce succese fórte îmbucurătóre, mai alesŭ décă vomŭ avé în vedere, că ele s'au adunatŭ totŭ din crucerĭ şi groşiţe.

Din partea singuraticilor posesorĭ de fabricĭ, stabilimente ş. a. li-se dă lucrătorilorŭ prin anumite *casse de*

*) După Smiles-Schramm.

păstrare pentru fabrice ocasiune de a-șĭ aduna unŭ micŭ capitalŭ și aceste așeḑăminte suntŭ sprijinite și de către statŭ.

Deórece, precum amŭ arătatŭ nu se póte da destulă ocasiune omului spre a păstra, a fostŭ unŭ mare meritŭ, ce și l'a câștigatŭ unŭ Englesŭ cu numele Charles William *Sikes* prin aceea, că mai întâiu avù idea de a folosì oficiele poștale în Anglia ca casse de păstrare. Acéstă ideiă a fostŭ realisată de *Gladstone* în 1861. Deja în 1862 numĕrulŭ depunerilorŭ în *cassele de păstrare ale poștelorŭ* se urca la 639,216, representândŭ o sumă totală de 25,376,000 florinĭ și până la finea anului 1878 numĕrulŭ depunerilorŭ s'au încincitŭ. Astfelŭ la o poporațiune de vre-o 34 milióne s'au făcutŭ într'unŭ anŭ $3^1/_3$ milióne de depunerĭ în cassele de păstrare la poște, în sumă de vre-o $11^1/_2$ milióne florinĭ, și din anŭ în anŭ s'au întrebuințatŭ cassele de păstrare ale poștelorŭ în Anglia. In totalŭ au fostŭ împărtășițĭ la cassele de păstrare ale poștelorŭ în Anglia la finea anului 1878, 1,892,756 păstrătorĭ, și 365 milióne florinĭ se aflau ca depunerĭ în mânile guvernului englesŭ, care le administréză printr'o deosebită autoritate. Alte țĕrĭ, ca Francia, Belgia, Italia și Austria, ér în timpulŭ mai nou și Rusia au întrodusŭ asemenea casse de păstrare la poște, vĕḑêndŭ succesele marĭ, ce le-au dobênditŭ ele în Anglia. Aceste casse facŭ posibilă cea mai grabnică punere în lucrare a păstrării, căcĭ în cele mai multe localitățĭ se aflà oficii poștale, nu însĕ și casse de păstrare.

In Darmstadt (Germania) Wilh. Schwab a înființatŭ la 1880 așa numite *casse de păstrare cu cruceriulŭ*, carĭ au avutŭ asemenea unŭ resultatŭ favorabilŭ, fiindŭ o imitațiă a casselorŭ de păstrare: „Penny“ din Anglia și fiindŭ destinate pentru asemenĭ persóne, carĭ potŭ séu vorŭ sĕ păstreze numai sume de totŭ micĭ.

Grija cea mai grea a omului sĕracŭ este cum sĕ'șĭ plătéscă chiria locuinței și cum sĕ-'șĭ adune érna banii pentru lemne și cărbunĭ. Mai alesŭ când érna e fórte frigurósă și duréză multŭ, ajungŭ mulțĭ în cea mai mare miseriă. Mulțĭ suntŭ silițĭ atuncĭ a cumpĕra pe datoriă, și tocmai pentru că suntŭ așa de sĕracĭ, plătescŭ materialulŭ de încălḑitŭ multŭ mai scumpŭ ca cei bogațĭ, carĭ potŭ cumpĕra marfă bună la timpŭ în marĭ cantitățĭ și mai eftinŭ. De aceea în Germania în multe locurĭ s'au înființatŭ casse de păstrare pentru chirii și pentru lemne și cărbunĭ. Se adună creițarii dela ómenii sĕracĭ și li se dau érășĭ înapoi, cu séu fără dobêndă, ca sĕ-șĭ plătéscă chiria și sĕ-șĭ cumpere materialulŭ de încălḑitŭ.

Și cu tóte aceste așeḑăminte fórte numeróse de păstrare, Germanii se jăluescŭ, că ele nu se întrebuințéză în mĕsură așa de estinsă, precum ar cere binele întregului poporŭ și mai alesŭ a clasei muncitóre și servitóre. S'a observatŭ de pildă, că servitórele păstréză acum multŭ mai puținŭ ca înainte și că mai de locŭ nu se împărtășescŭ la cassele de păstrare. Odinióră o servitóre séu slujnică, când se mărita, avea lada plină cu pânză, rufe, haine păstrate. Acum cheltuescŭ totŭ ce câștigă pe mândrìi și gătélă și n'au aprópe nimicŭ când se mărită.

Unŭ mare dușmanŭ alŭ păstrării e risipa și ușurința ómenilorŭ tinerĭ din ḑiua de aḑĭ, carĭ devinŭ totŭ mai sĕlbaticĭ prin moravurile lorŭ stricate și prin aceea, că suntŭ nepăsătorĭ pentru o viéță strictŭ morală, activă, cumpĕtată și economică.

Junimea este, în care se raḑimă viitorulŭ poporului. De aceea este fórte de lipsă, ca sĕ se combată luxulŭ, efeminarea, patima de a umbla totŭ numai după plăcerĭ și patima beției și a mândriilorŭ próste, și sĕ se deștepte și cultive simțulŭ pentru o nobilă, binefăcĕtóre și din punctŭ de vedere economicŭ înțeléptă întrebuințare a banului.

Tipurĭ din viéța animalelorŭ.

Pentru poporŭ și tinerime de Dr. Carol *Rothe*

Traducere liberă.

Animalele vertebrate.

Mamiferele.

(Urmare.)

Hiena.

Hiena este numele acelui animalŭ nevinovatŭ, despre care s'au istorisitŭ multe întêmplărĭ spăimântătóre. — Marele observatorŭ alŭ animalelorŭ, Brehm, a fostŭ cumpĕratŭ în Egipetŭ douĕ hiene vĕrgate, pe carĭ le-a ținutŭ slobode prin curte, fără ca sĕ fi încercatŭ vre-odată sĕ fugă. Ele veniau la elŭ și îlŭ cercetau în odaia ce se afla în catulŭ alŭ doilea; când prânḑia, le așeḑa câte odată lângă elŭ la mésă. Ele cerșescŭ ca și cânii după bucăturĭ, zacharulŭ îlŭ mâncau fórte bucurosŭ, asemenea și pânea le plăcea de minune, mai alesŭ când era înmuiată în ceaiu. Hienele se jócă ca și cânii. Când erau despărțite óre-care timpŭ, atuncĭ se salutau la revedere cu strigăte de bucuriă.

In menagerii se aflà fórte adesorĭ și hiene, și suntŭ silite sĕ îndeplinéscă la porunca îngrijitorului lorŭ totŭ felulŭ de măiestrìi.

Nevĕstuica.

Pe câtŭ de rĕutăciose și sĕlbatice suntŭ peste totŭ tóte felurile de jderĭ, totușĭ suntŭ multe esemple că și aceste animale se potŭ îmblândì. Așa se istorisesce, că o dómnă engleză a fostŭ îmblânḑitŭ între alte animale și o nevĕstuică; acésta bea laptele totdeauna din mânile dómnei sale, durmia ḑiua pe o perină, ér nóptea în cușculiă. — Se juca ca și unŭ câne cu degetulŭ dómnei sale și i-se suia pe mânĭ și pe capŭ. Ea cunoscea glasulŭ dómnei sale dintre 20 de persóne și când dómna voia sĕ plece undeva, se încerca în totdéuna a o însoțì. Acestŭ animalŭ era întotdéuna curiosŭ; când era deșchisă câte o cutiă, ba și când prindeai în mână câte unŭ petecŭ de hârtiă, se apropia sĕ veḑă și ea, că ce este acelŭ obiectŭ; se juca fără frică cu o mâță și cu unŭ câne.

Despre ermelină și dihorŭ încă sunt esemple, că au fostŭ îmblânḑițĭ.

Ordinea a 5-a: Pinnipedia.

Cele mai numeróse animale din acéstă ordine suntŭ fără îndoiélă cânii de mare.

Cânii de mare suntŭ nisce animale răpitóre, carĭ trăiescŭ în apă. Ei suntŭ în multe privințe asemenea cu animalele din ordinea premergĕtóre. In privința spirituală cânii de mare stau înapoia animalelorŭ răpitóre de pe uscatŭ, dér totușĭ suntŭ esemple, că cânii de mare au fostŭ îmblânḑițĭ și folosițĭ la prinderea pescilorŭ. De însemnătate este și acea împrejurare la unele soiurĭ ale acestorŭ animale, că varsă lacrămĭ de cumva se întêmplă ca sĕ fiă lipsițĭ de puii lorŭ. Când este periculŭ, atuncĭ muierușca îșĭ duce puii în gură, dér îi părăsesce când este urmărită și atuncĭ apoi este rĕu tractată de bărbătușŭ. Ursulŭ albŭ séu de mare se veselesce fórte tare când vede că se jócă puii cânilorŭ de mare și îi linge pe cei mai tarĭ, carĭ au învinsŭ pe frații lorŭ. — Alte soiurĭ de animale din acéstă ordine nu bagă de locŭ în sémă când puii lorŭ suntŭ ucișĭ.

Ordinea a 6-a: Prosimiile séu semimaimuțele.

De acéstă ordine se ține o grupă micuță de nisce maimuțe, carĭ trăescŭ pe insula (ostrovulŭ) Madagascar; acestea animale umblă mai numai nóptea și fața lorŭ este acoperită cu pĕrŭ. Ele suntŭ adeseorĭ fórte fricóse, dér pacînice și bune la inimă.

Ordinea a 7-a: Roḑĕtórele.

Roḑĕtórele, ce-i dreptŭ, nu posedŭ marĭ darurĭ spirituale, dér totușĭ boldulŭ acela de a îndeplinì lucrurĭ măestrite, pe care îlŭ arată la facerea cuiburilorŭ și a locuințelorŭ cu mai multe încăperĭ prin grópe, precum și îngrijirea unora de mijlóce de traiu pentru anotimpurile mai frigurόse, documentéză că ele îșĭ potŭ socotì multe lucrurĭ înainte. Chiar și epurele, pe care îlŭ țină ómenii de prostŭ și lașŭ dă dovedĭ de vicleniă și curajŭ.

Veverița.

In o familie erau ținute de mai multă vreme vre-o câteva părechĭ de veverițe. Acestea au și făcutŭ adeseorĭ pui, carĭ au fostŭ de mai multe orĭ crescuțĭ marĭ. Bărbatulŭ familiei celei mai bĕtrâne și-a fostŭ însușitŭ unele năravurĭ și nu putea fi desvĕțatŭ de ele. Intre altele avea datină a face câte o săritură de plăcere dela raḑimulŭ de lăturĭ alŭ unui divanŭ (canapeauă) către spatele acelui divanŭ. Unŭ prietinŭ alŭ casei a voitŭ odată sĕ încerce, că óre nu s'ar putea acestŭ animalŭ desvĕța de acéstă datină. Elŭ se așeḑă într'o ḑi astfelŭ pe acelŭ divanŭ, încâtŭ acoperì loculŭ, pe care sărea bucurosŭ acelŭ bărbătușŭ.

Când voì bărbătușulŭ sĕ sară ca și până aci pe acelŭ locŭ, se lovì de prietinulŭ casei, care durmia la părere și nu se mișca de locŭ.. Animalulŭ încungiură de vre-o câteva orĭ acelŭ divanŭ și se încercà a sărì din nou. Când a vĕḑutŭ că pedeca nu se depărtéză, s'a apropiatŭ de ea și încercà prin înpingerĭ cu botulŭ și cu fruntea a depărta dela acelŭ locŭ pedeca. Dér înzadarŭ! O săritură repețită și încercărĭ făcute din nou spre a'lŭ mișca p'acelŭ omŭ, de sine se înțelege că nu au avutŭ nicĭ o urmare îmbucurătóre. Atuncĭ îșĭ perdù bărbătușulŭ de veveriță răbdarea. Ca turbatŭ sărì pe mâna omului și îșĭ împlântà binișorŭ dinții în mână, care împrejurare silì pe prietinulŭ casei sĕ sară din acelŭ locŭ. Acum devenindŭ loculŭ liberŭ, bărbătușulŭ începù a sărì încolo și încóce pe loculŭ acela iubitŭ.

Cloțanulŭ (guzganulŭ).

Șorecii și cloțanii suntŭ fórte adeseorĭ îmblânḑițĭ și învĕțațĭ a sĕvêrșì multe lucrurĭ măestre. Mai multŭ decâtŭ despre nisce jucării ale acestorŭ animale se face amintire în istorióra de mai la vale, ce o împărtăsesce unŭ observatorŭ alŭ naturei:

„Eu nu mĕ simțiam bine“, istorisesce acelŭ observatorŭ, „și pentru aceea am rĕmasŭ în o diminéță cu o óră mai multŭ în patŭ ca de obiceiu și mĕ ocupam cu cetitulŭ. Deodată însĕ audŭ făcêndu-se unŭ sgomotŭ în unŭ unghețŭ; mĕ uitai într'acolo și vĕdŭ eșindŭ din o gaură unŭ cloțanŭ și după elŭ numai decâtŭ altulŭ. Mai întâiu ei înaintară cu o prevedere fórte mare, uitându-se în tóte părțile cu ochii lorŭ cei strălucitorĭ. După ce se simțiră sigurĭ, fugiră încolo și încóce prin odaiă căutândŭ ceva de mâncare. Intr'unŭ locŭ se aflau nisce fărîmăturĭ de pâne și de jimblă și eu așteptam sĕ le mânce de față cu mine, dér acésta nu s'a întâmplatŭ, ba ce-i mai multŭ ei fugiră iute în gaură. Eu credeam la începutŭ, că ei mĕ vorŭ fi zăritŭ și pentru aceea s'au băgatŭ în gaură; dér m'am înșelatŭ, căcĭ după vre-o câteva clipite ei veniră érășĭ la ivélă, dér nu singurĭ, ci însoțițĭ de o muerușcă fórte mare de cloțanŭ, pe care o împigeau și trăgéu până ce au scos'o afară din gaură, aducêndu-o apoi la loculŭ unde se aflau fărîmăturile. Eu nu îmĭ puteamŭ închipui ce va sĕ însemneze acésta, până ce în urmă am observatŭ, că muerușca cea bĕtrână era órbă, căcĭ am vĕḑut'o că pipăia după fărîmăturĭ până ce le ajungea; și fiind că se și mișca cam greu, îi aduseră cloțanii cei mai tinerĭ, carĭ de bună sémă vorŭ fi fostŭ puii ei, fărîmăturile chiar în apropiere, fără de a se întinde ea la ele. Eu bucurosŭ aș fi întinsŭ vre-o bucătură acelei sĕrmane muerușcĭ din prânḑulŭ ce era lângă mine, de cumva nu mĕ temeam că voiu alunga familia cea bravă. Dreptŭ spunêndŭ, am fostŭ într'adevĕrŭ mișcatŭ de îngrijirea acea copilăréscă a animalelorŭ celorŭ tinere, carĭ au făcutŭ mai multŭ pentru muma lorŭ cea neputinciósă, decâtŭ mulțĭ ómenĭ.

Cloțanĭ îmblânḑițĭ.

Pe la anulŭ 1740 umbla unŭ germanŭ din orașŭ în orașŭ arătândŭ la ómenĭ 6 cloțanĭ îmblânḑițĭ. Unŭ martorŭ, care a vĕḑutŭ acei cloțanĭ istorisesce despre ei următórele: „Când deșchidea cutia, în care se aflau închișĭ acei cloțanĭ, nicĭ unulŭ dintre ei nu eșia afară până ce nu-i chiăma domnulŭ lorŭ pe nume. Indată ce a strigatŭ pe unŭ cloțanŭ pe nume, acesta a eșitŭ numaidecâtŭ afară din cutiă, umbla în douĕ picióre pe lângă domnulŭ lorŭ, se suia după aceea pe unŭ bĕțŭ și se închina apoi dinaintea privitorilorŭ. După aceea aștepta poruncile domnului sĕu: fugì încolo și încóce pe acelŭ bĕțŭ, se prefăcea că-i mortŭ, se acăța la porunca dată acum cu piciorulŭ celŭ dreptŭ acum cu celŭ stângŭ de bĕțŭ. Plata pentru îndeplinirea acestorŭ lucrurĭ era, că primea libertate a se suì pe domnulŭ sĕu, a-i linge fața și a mânca o jumĕtate de nucă ce-o ținea domnulŭ sĕu în dințĭ. După ce a îndeplinitŭ celŭ dintâiu cloțanŭ acele lucrurĭ, toțĭ ceilalțĭ încă au trebuitŭ sĕ le îndeplinéscă; plata așișderea au primit'o ceștialalțĭ ca și celŭ dintâiu, afară de unulŭ, care în locŭ de nucă s'a împărtășitŭ de-o predică mustrătóre, deórece a fostŭ greșitŭ ceva; acestŭ cloțanŭ a ascultatŭ cu supunere și cu capulŭ plecatŭ predica și s'a ascunsŭ apoi rușinatŭ în cutiă. După sĕvêrșirea acestora cei cincĭ cloțanĭ trebuiră sĕ mai facă unele mișcărĭ anumite, trebuiră mai în urmă sĕ și jóce pe masă; după jocŭ venì lucrulŭ și la sberăturĭ și cosorârĭ. Findŭ că măestrulŭ a vĕḑutŭ, că pe unele dómne le-a cuprinsŭ frica, rostì unŭ cuvêntŭ și numai decâtŭ a fostŭ pace. In decursulŭ jocului cloțanulŭ pĕcătosŭ se totŭ uita pe furișŭ la joculŭ soțilorŭ sĕi.

Epurele.

Epurele se încércă a-șĭ ascunde de vênătorŭ cu multă vicleniă culcușulŭ sĕu. Așa elŭ nu fuge nicĭ-odată în direcțiune óblă ci face adeseorĭ săriturĭ crucișe și curmeḑișe, numite și minciunĭ; elŭ face adeseorĭ o cale fórte lungă și apoi se perde deodată prin o săritură mare în laturĭ. Odată a fostŭ urmăritŭ unŭ epure bĕtrânŭ și cu acestŭ prilejŭ elŭ venì la culcușulŭ altui epure, îlŭ spărià pe acesta și se așeḑà apoi în loculŭ lui, și scăpà prin acéstă șireteniă de vênătorŭ. Ba s'au vĕḑutŭ epurĭ urmărițĭ amestecâdu-se printre ciurḑile vitelorŭ de casă, unde apoi n'au putută fi urmărițĭ de către cânĭ. Epurii mai bĕtrânĭ suntŭ cu multŭ mai greu de vênatŭ, decâtŭ cei mai tinerĭ, deórece ei au pățitŭ multe. Decă epurii suntŭ tinerĭ, atuncĭ fórte ușorŭ se potŭ îmblânḑì, ba se întêmplă, că ei încheiă prietiniă cu cânii.

(Va urma).

MULTE SI DE TOATE.

Musicanţĭ princiarĭ.

Se numĕră câţĭva printre prinţĭ şi prinţese, ba chiar printre capetele încoronate, carĭ suntŭ adevĕraţĭ artiştĭ. Astfelŭ regina Victoria şi fiă-sa prinţesa Luisa suntŭ cunoscute ca organiste dibace, pe când prinţulŭ de Walles cântă cu banjo aşa de bine, ca şi celŭ dintâiu menestrelŭ negru. Prinţesa de Walles cântă pré bine la clavirŭ. Ducele de Edinburg cântă cu vióra. Ducele de Connaught exaléză sufletu'i melancolicŭ prin flautŭ. Regele Portugaliei e unŭ virtuosŭ de mâna ântâiu pe violoncelŭ. Ţarulŭ fermecă urechile curtenilorŭ sĕi cu sunetele sgomotóse ale unui cornetŭ cu pistonŭ (cornŭ); împĕrătésa Austriei cântă cu citera ca nimenĭ alta; regelui George alŭ Greciei îi placŭ clopoţelele, paharele musicale şi alte combinaţiunĭ similare; regina Elisabeta a României e o harpistă distinsă, ér prinţulŭ Enricŭ de Battenberg face minunĭ cu o bucăţică de ivoriu acoperită cu o ţesătură subţire, pe care o apucă cu dinţii.

*

Se pricepŭ animalele unele pe altele?

La întrebarea acésta „Augsb. Abendztg.“ a primitŭ din Ingolstadt următórele informaţiunĭ interesante: Rêndurile ce urméză raportéză despre unŭ faptŭ, care se póte adeveri de martorĭ ocularĭ demnĭ de credinţă. Doi cai de călăriă ai unui oficerŭ superiorŭ stau în despărţĕmintele lorŭ din grajdŭ unulŭ lângă altulŭ, unŭ calŭ jugănitŭ şi o épă. Calulŭ are diua şi nóptea unŭ aşternutŭ grosŭ de paie, ér épa numai nóptea, deórece diua ar mânca pré multe paie. De repeţite-orĭ însĕ îngrijitorulŭ a găsitŭ diua în despărţĕmêntulŭ epii paie, şi fiindcă dimineţa totdéuna curăţa cu îngrijire loculu de paie, nu'şĭ putea esplica lucrulŭ. Decĭ se puse la pândă, observà printr'o feréstră animalele şi vĕdŭ cum calulŭ arunca paie afară peste gratii, ér épa le ducea în despărţĕmêntulŭ ei. Câtŭ timpŭ avéu amândoi deopotrivă paie, -nu era aruncatŭ afară nicĭ unŭ paiu. Cum vine acum calulŭ sĕ'i dea vecinei sale paie, décă elŭ n'ar sci, că épa cere? Trebue decĭ, că au animalele unŭ drumŭ de a se'nţelege, ce nicĭ unŭ profesorŭ de sciinţele naturale nu l'au pânditŭ pĕnĕ acuma.

*

Principele de Monaco.

Prinţulŭ de Monaco — celŭ mai micŭ principatŭ suveranŭ în departamentulŭ francesŭ alŭ Alpilorŭ maritimĭ, a căruia suprafaţă face abia a treia parte dintr'unŭ milŭ pătratŭ şi care numĕră numai 3127 locuitorĭ, — a muritŭ de câteva dile în Parisŭ. Elŭ a dusŭ în tinereţele lui o vieţă fórte aventuriósă şi sburdalnică. In etatea lui de 30 de anĭ a fostŭ actorŭ la mai multe teatre din Paris cu deosebire la teatrulŭ Porte-Saint-Martin, unde a jucatŭ în totdéuna cu mare succesŭ. Principele a fostŭ de-o inteligenţă rară, mai în anii din urmă orbise, fără însĕ aşĭ perde bunulŭ umorŭ. Intr'o di dise: „Eu suntŭ ca împĕratulŭ germânŭ Carolŭ V., care nu vedea sórele apunêndŭ în statele sale.“ După ce luase cuminucătura din urmă şi sciea că móre, dise către cei din prejurŭ: „Credŭ a fi în Monaco, căcĭ nimicŭ nu mai merge!“

Călendarulŭ sĕptĕmânei.

Septemvre are 30 dile. Răpciune.

1889 Dilele sĕptĕm.	Călendarulŭ Iulianŭ	Călend. Gregorian	Sórele rĕsare	Sórele apune
Dum.	10 Mucenţia Minodora	22 Mauriciu	5. 57	6. 3
Lunĭ	11 Cuv. Teodora	23 Tecla	5. 59	6. 1
Marţĭ	12 Muc. Antonom	24 Gerhard	6. 0	6. 0
Mercurĭ	13 Muc. Cornelie Sut.	25 Cleofas	6. 1	5.59
Joi	14 (†) Inălţar. S. Cruci	26 Ciprian	6. 3	5.57
Vinerĭ	15 S. Mc. Nichita Rom.	27 Cosma Dam.	6. 4	5.56
Sâmb.	16 Mţa Eufimia	28 Venţesl. reg.	6. 6	5.54

Tergulŭ de rîmătorĭ din Steinbruch. La 16 Sept. n. starea rîmătorilorŭ a fostŭ de 122.407 capete, la 17 Sept. au întratŭ 2881 capete şi au eşitŭ 1426 rĕmânêndŭ la 17 Sept. unŭ numĕrŭ de 123.862 capete. — Se noteză: marfa *ungurescă* veche, grea dela 40 cr. până la 42— cr. marfă *ungurescă* tineră grea dela 44½ cr. până la 44½ cr., *de mijlocŭ* dela 45½ cr. până la 46 cr. —*uşoră* dela 48 cr. până la 49 cr. — *marfă, ţĕrănéscă* grea dela 40 până la 42— cr. — *de mijlocŭ* dela 45— cr. până la 46 cr. *uşoră* dela 47 — cr. până la 49 cr — *Marfă de România* de *Bákony* grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă grea dela — cr. până la — cr înse transito uşoră dela — cr. până la — cr. transio dto ţepósă grea dela — cr. până la — cr. transito mijlociă dela — cr. până la — cr. *Marfă sêrbescă* grea dela 43½—44— cr. transito, mijlociă grea dela 43½—44— cr. transito, uşoră dela 45—46 cr. Porcĭ îngrăşaţĭ de unŭ anŭ dela — cr. până la — cr., îngrăşaţĭ cu cucuruzŭ dela — cr. până la — cr., îngrăşaţĭ cu ghindă dela — cr. până la — cr. Cântăriţĭ la gară cu 4½.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 21 Septemvre st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.47	Vênd.	9.49
Argintŭ românescŭ -	„	9.42	„	9.45
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.48	„	9.50
Lire turcescĭ - - -	„	10.73	„	9.76
Imperialĭ - - - -	„	9.73	„	9.76
Galbinĭ	„	5.56	„	5.59
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	102.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.50	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	123.—	„	124.—
Mărcĭ germane - -	„	58.20	„	58.50

Bursa de mărfurĭ din Budapesta dela 18 Sept. 1889

Sĕminţe	Cualitatea per Hect	Preţulŭ per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenescŭ	—	—	—
Grâu dela Tisa	79	8.40	8.50
Grâu de Pesta	79	8.35	8.45
Grâu de Alba-regala	79	8.40	8.85
Grâu de Bácska	79	8.40	8.50
Grâu ung. de nordŭ	79	.—	.—

Sĕminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiulŭ	Calitatea per Hect.	Preţulŭ per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	6.70	6.95
Orzŭ	Nutreţŭ	60.62	6.10	6.30
Orzŭ	de vinars	62.64	6.80	7.50
Orzŭ	de bere	64.66	8.—	9.50
Ovĕsŭ		39.41	6.65	7.10
Cucuruzŭ	bănăţ.	75	5.05	5.10
Cucuruzŭ	altŭ soiu	73	5.—	5.05
Cucuruzŭ	„	—	—	—
Hirişcă	„	—	5.30	5.60

Preţulŭ pe 100 chilograme

Producte div.	Soiulŭ	Cursulŭ dela	până
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	48.—	52.
—	francesă		—.
—			—.—
„	roşiă	43	45.—
Oleu de rap.	rafinatŭ duplu	44.	44.—
Oleu de in		7.30	7 50
Uns. de porc	dela Pesta	58.—	58.50
„	dela ţeră		22 00
Slănină	svêntată	—.—	—.—
„	afumată	56.—	57.—
Seu		32.—	33.—
Prune	din Bosnia în buţĭ		
„	din Serbia în sacĭ		58.—
Lictarŭ	slavonŭ nou		58.—
„	bănăţenescŭ		33.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	ungurescĭ		
„	sêrbescĭ		
Miere	brută		
„	galbină strecurată	37.—	
Ceară	de Rosenau	112.	
Spirtŭ	brutŭ	13.50	
„	Drojdiuţe de spirt	18.—	33.

Bursa din Bucurescĭ din 6 Sept.

Valorĭ	%	se cump.
Rentă română perpetuă 1875	5%	98.—
Renta română amortisabilă . .	5%	97.¾
dtto	4%	82.½
Renta rom. (rurale convertite)	6%	101.¾
Oblig. de statŭ C. F. Române	6%	—.—
idem idem	5%	—.—
Imprumutulŭ Openheim 1866 .	8%	—.—
Imprumutulŭ Oraş. Bucurescĭ .	5%	86.¾
idem idem din 1884	5%	—.—
Impr. or. B. cu prime Loz. fr. 20	—	—.—
Credit fonciarŭ ruralŭ	7%	102.½
idem idem	5%	96.½
Credit Fonc. Urb. din Bucurescĭ	7%	102.—
idem idem	6%	101.—
idem idem	5%	91.½
Credit Fonc. Urban din Iaşĭ. .	5%	74.—
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10 fr V. N.	250.—
Banca Naţion. ult. div. 73.35	500	1065.—
Dacia-România ult. div. 24 lei	200	285.—
Naţionala de asig. ult. div. 18 lei	200	241.—
Banca Rom. ult. div. fr. 10 . .	500	—.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div.	250	—.—
Soc. Bazalt.Artif. ult.div. lei 27.50	250	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. div.	100	250.—
Soc. de Reas. ult. div. 10 l. aur	200	—.—
Naţion. de Asig. ult. div. 123.35	—	—.—
Societ. de Constr. ult. div. . .	-	104.—
Societ. de Hârtie ult. div. . .	—	—.—
Agio în Bursă	—	0.02½
Rubla de hârtie	—	—.—
Banca Naţion. a României		
Scompt.	6%	—.—
Avansurĭ pe efecte	7%	—.——
Avansurĭ pe Lingourĭ	7%	—.——

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilu:
Dr. Aurel Mureşianu.

„Azienda-Phönix“ In adunarea generală din 3 ale l. c. s'au luatŭ decisiunĭ fórte însemnate şi înbucurătóre. Societatea de asiguraţiune în contra incendiului *„Azienda“* s'a fusionatŭ cu c. r. priv. *Phönix“*. Ambele societăţĭ dispunéu fiăcare în parte de o afacere fórte considerabilă, şi astfelŭ prin înpreunarea lorŭ s'a formatŭ stoculŭ însemnatŭ de circa *8 milióne florinĭ premii anuale.* Mai luându-se în considerare împreunarea marelorŭ reserve şi *sporirea capitalului în acţii* la 2 milióne florinĭ plătiţĭ pe deplinŭ, se póte privi institutulŭ, care în viitorŭ va purta numai numirea „Phönix“, ca unulŭ din cele mai sigure şi mai marĭ din patriă, şi suntŭ atâtŭ particularii câtŭ şi agenţii de felicitatŭ pentru acéstă transacţiune. Asemenea şi „Azienda“ ramura de vieţă schimbă numirea în c. r. priv. societate de asiguraţiune pe vieţă „Phönix“, întru celelalte rămâne neschimbată. Deórece conducĕtorii afacerilorŭ Aziendei din Budapesta vorŭ participa şi mai departe în mĕsură fórte mare şi la conducerea afacerilorŭ institutelorŭ cu numirea schimbată în „Phönix“, este acésta cea mai bună garanţiă, că şi în viitorŭ se vorŭ mănţine tradiţiunile culante. — Este cunoscutŭ, că o mare parte a averei este plasată în *hârtii ale statului ung.* şi că afară de acésta institutulŭ are douĕ palate în Budapesta.

Nru. 9364—1889. 158,3—2

PUBLICAŢIUNE.

Din fundaţiunea D-rului med. **Ioha Plecker** suntŭ de a se da în împrumut **2000 fl.** pe lângă siguranţă hipotecar şi pupilară şi pe lângă camete de 6%.

Reflectanţii îşĭ potŭ procura mai d aprópe informaţiunĭ dela subscrisulŭ magistratŭ.

Braşovŭ, în 7 Septemvre 1889.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în tutungeria **I. Gross**, şi în librăria **Niculae Ciurcu.**

Sz. 5611—1889 tkvi. 163,1

Árverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhirré teszi, hogy „Albina“ n.-szebeni takarék és hitelintézet brassói fiok-telepe végrehajtatónak Nika Iuon végrehajtást szenvedö elleni 400 frt. tökekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék a Zernesti kir. jbiróság területén lévö, Holbák határán fekvö, a holbáki 41 számu tjkvben A+a foglalt

74	hr.	sz.	ingatlanra	160	frt.
131	„	„	„	23	„
528	„	„	„	19	„
540 és 541	„	„	„	29	„
702, 718, 719	„	„	„	115	„
813	„	„	„	14	„
816, 817, 818	„	„	„	174	„
1445	„	„	„	87	„
1476	„	„	„	20	frt-ban

ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fenneb megjelölt ingatlanok az *1889 évi September hó 26-ik napján délelött 9 órakor* Holbák község irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási árban elrendelte.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-us értelmében a bánatpénznek a biróságnál elöleges elhelyezéséröl kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1889 évi Iunius hó 30-én.

A kir. törvényszék mint tkvi. hatóság.

Sz. 5021—1889 tkv. 161,1—1

Árverési hirdetmény.

K. Lamberger és fia brassói czég végrehajtatónak Bedirianu Ioan hirsovai (Romania Dobrudza) lakós végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 371 frt. 10 kr. tökekövetelés és ennek 1888 évi Iulius hó 17-ik napjától járó 6% kamatai 19 frt. 55 kr. perbeli 9 frt. 65 kr. végrehajtási már megállapitott, valamint jelenlegi 5 frt. 50 kr. és a még felmerülendö költségeknek kielégitése végett az 1881: LX. t.-cz. 144. 1-a alapján és a 146. §-a értelmében brassói kir. törvényszék (a hosszufalusi dir. járásbiróság) területén lévö Hosszufalu határán fekvö a hosszufalusi 1723 sz. tjkból időközben a hosszufalusi 2484 sztjkben A+3359 és 3360 hrsz. a. foglalt ingatlanaikra 415 frt. ezennal megállapitott kikiáltási árban elrendeltetik.

Az árverés megtartására hataridöül 1889 évi September hó 24-ik napjának délelötti 8 órája Hoszufalu község irodájában tüzetik ki.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 41 frt. 50 kr. készpénzben, vagy az 1881: LX t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi novemberhó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál elöleges elhelyezéséröl kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Vevö köteles a vételárt 3 egyenlö részletben és pedig az elsöt az árverés napjától számitandó 25 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számitandó 30 nap alatt, a ugyanazon naptól számitandó 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számitandó 6%-os kamatküal együütt az 1881 évi Deczember hó 6-án 39,415/I. M. szám alatt kelt rendeletben elöirt módon a brassói kir. adóhivatalnál, mint birói letéti pénztárnal befizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámittatni.

Az ezen árverési hirdetmény kibocsátásával egyidejüleg megállapitott árverés feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. birnség, mint telekkönyvi hatóságnĕl és Hosszufalu község elöljáróságánál tekinthetök meg.

Az elrendelt árverés a fenntirt telekjegyzökönyvben feljegyeztetni, ezen árveréci hirdetmeny egy példánya a biróság hirdetményi táblájára kifüggesztetni, továbbé kifüggetztés végett az árverési faltételek pndig megtekinthetés végett egy-egy példányban Hosszufalu község elöljáróságának nem különben ezen árverési hirdetmény egy-egy példánya összes szomszédos községekben a helybeli szokás szerint azonnali körözés végett a nevezett kâz égeü elöljáróságaihoz megköldetni, és tekintve, hogy a kikiéltási ár 300 frtot meghalad, ezen árverési hirdetménynek törvényszerü kivonata egyszeri közzététel végett végrehajtató ügyvédjének kiadatni rendeltetik, a ki egyuttal utasittatik, hogy a közzétételt igazoló lappéldény az árverés foganatósitáséra kiküldöttnek adja át.

Ezen árvorési hirdetmény az egyidejüleg megállapitott árverési feltételekkel együtt az 1881 évi: LX. t.-cz. 153. §-a intézkedéséhez képest a keresetre hozott elsö végzésre elöirt szabályok szerint az érdekelteknek megküldeni rendeltetik.

Kelt Brassóban, 1889 Majus hó 25 napján.

A brasói kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Sz. 5215 1889 tkv. 162,1

Árverési hirdetmény.

Az „Albina“ nagyszebeni takarék- és hitelintézet brassói fioktelepe végrehaitatónak Skurtu Ioan és Szkurtu George O-toháni lakós végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 412 frt. tökekövetelés és ennek 1888 évi november hó 4-ik napjától járó 6% kamatai 37 frt. 80 kr. s végrehajtási már megállapitott, valamint jelenlegi 2 frt. 50 kr. és a még felmerülendö költségeknek kielégitése végett az 1881: LX t.-cz. 144 §-a alapján és a 146 §-a értelmében brassói kir. törvényszék (a zernesti kir. járásbiróság) területén lévö O-tohán határán fekvö az ó-toháni 440 sztjkben a☐827/1 828 és 829/1 hrsz a fekvökre 14 frt., az 1302/1 és 1303/1 hrsz. ingatlan 9 frt. 2058 hrsz, ingatl. 7 frt. 4144 és 4145 hrsz. ingatlanokra 2 frt. a 4814 a/2 4814 b/2 és 4815 b/2 hrsz. az ingatlanokra 8 frt az 5176 *b* és 5176 a/2 a 7676 b/2 7677/2 és 7678/2 hrsz. ing. 3 frtban a 8344 *a* és 8344 *b* hrsz ing. 3 frt. a 8479/1 és 8480/1 hrsz. ing. 1 frt.; a 8532 hrsz. ingatlanra 1 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendeltetik.

Az árverés megtartása határidöül 1889 évi Szeptember hó 25-ik napján délelötti 10 órája O-tohán község irodájában tüzetik ki.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi November hó 1-én 3333 sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a biróságáln elöleges elhelyezésröl kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Vevö köteles a vételárt két egyenlö részletben és pedig az elsöt az árverés napjától számitandó 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számitandó 30 nap alatt, az ugdanazon naptól számitandó — nap alatt, minnden egyes vételárĭ részlet után az árverés napjától számitandó 6%-os kamatokkal együtt az 1881 évi Deczember ho 6-án 39,415/I. M. szám alatt kelt rendeletben elöirt módon a brassói kir. adóhivatalnál, mint birói letéti pénztárnál befizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámittatni.

Az ezen árverési hirdetmény kibocsátásával egyidejüleg megállapitott árverés feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. biróság mint telekkönyvi hatóságnál és O-tzhán község elöljáróságnál tekinthetök meg.

Az elrendelt árverés a fenntirt telekjegyzökönyvben feljegyeztetni, ezen árverési hirdetmény egy példánya a biróság hirdetményi táblájára kifüggesztetni, továbbá kifüggesztés végett az arverési feltételek pedig megtekinthetés végett egy-egy példányban O-tohán község elöljáróságának nem különben ezen árverési hirdetmény egy-egy példánya összes szomszédos községekben a helybeli szókás szerint azonnali körözés végett a nevezett községek elöljáróságaihoz megküldetni át.

Ezen árveréshirdetmény az egyidejüleg megállapitott árverési feltételekkel egöütt az 1881: évi LX. t.-cz. 153. §-a intézkedéséhez képest a keresetre hozott elsö végzésre elöirt szebályok serint az érdekelteknek megküldeni rendeltetik.

Kelt Brassóban, 1889 Május hó 31 napján.

A brasói kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.